SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #2.2021



Agenda!

FORDI VI BRYR OSS

Leirsommeren nærmer seg og vi gleder oss til teltliv, leirbål og mye mer

INNHOLD

FLOKK OG KOLONI
Skal vi hjelpe ville dyr? 8
Lek laggjemsel 10
Småkrypbingo 11
Patruljedyret: Gjøk 12
Ta et merke: Flagg 16

TROPP
Speiderkokken: Pizza for hele patruljen på tur! 17
Ta et merke: Nærmiljø 18
Norgesmestere i GØY 20
Historien om Alfred og nobelprisene 22

ROVERLAG
Ut i verden: Libanon 28
Digitale koronaaktiviteter: Lett eller svett på nett? 29
Slagplan: Roverne gleder seg! 30
Ta et merke: Menneskerettigheter 32

AGENDA
Høyt og lavt på leir 33
Er du klar for landsleir i sommer? 36
Her er årets leirartist! 38
Dugnad for miljøet 39
Bli med på landsleir i Minecraft 40
Portrettet: Abdi Said 42
Syng med! 44

LEDER
La programhjulet rulle 46
100 år med speiding for jentene! 48
Hva skal vi finne på? 49

FASTE SPALTER

Kortnytt 3
Peffens hjørne 24
Premiequiz 25
Speidersjefens hjørne 31
Pondus og Påsan 50
Heder & ære 51

F-1

Hva er dette?
Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

God leirsommer!

Da avslutningsleirbålet var slukket den siste, solfylte kvelden på landsleiren Nord i 2017, var det ingen som kunne ane at leiren i 2021 skulle bli noe helt annet. Men slik ble det, og utfordringen tok vi speidere, som vanlig, på strak arm. Landsleiren Agenda 2021 kommer til å bestå av mer enn hundre leirer rundt omkring i landet gjennom hele sommeren. Over 7 000 speidere er påmeldt, og hardt arbeidende, kreative frivillige har det siste året snudd seg rundt for å lage noe helt annet i rekka av speiderlandsleirer her til lands. Speiderhatten av for dere!

Nå er det opp til hver enkelt å bidra til de gode leiropplevelsene og til det å være en del av noe større. Vi vet ennå ikke hvordan det kommer til å bli, men vi gleder oss!

Ett år med alternativer måter å gjennomføre speideraktivitet har vært utfordrende, men vi har klart det. Nye speidergrupper har startet opp, og mange grupper har opplevd medlemsvekst og har nå ventelister!

En god ting vi kan ta med oss videre, er at vi har funnet nye løsninger som vi kan dra nytte av seinere, når vi igjen kan møtes uten å tenke på avstand, munnbind eller på hvor mange vi er.

Jeg håper du får en fin sommer med gode leiropplevelser, selv om den blir annerledes enn den leirsommeren vi drømte om – vi ses til høsten!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør



FOTO: ALEXANDER VESTRUM

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

TRYKT I NORGE NO-145

SPEIDEREN er kortreist, miljøvennlig og produseres på bærekraftig vis. Papiret er fra en av de mest miljøvennlige papirfabrikkene i Sverige. SPEIDEREN trykkes på et svanemerket trykkeri på Aurskog før bladet sendes direkte til deg. Trykt i Norge og trygt for deg som medlem i Norges speiderforbund.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Speider-sport
Forsidefoto: Thomas Markento Andresen
Trykk: 07 Media
Opplag: 15 820
Redaksjonen avsluttet: 19.4.2021
Fung. generalsekretær: Brede Udahl
Speidersjef: Håvard Djupvik
Bidragsytere: Lars Volden, Daniel Gauslaa, Karoline Omberg Often, Thomas Markento Andresen, Lars Østby-Deglum, Iselin Eidhammer Tveit, Inger Sjønnesen, Ksenia Sazonova, naturfotograf Roger Brendhagen

Redaksjonen:
Alexander Vestrum, Amalie Dalhaug Halleland, Carl-Frederic Salicath Christian Sangereid, Eilif Tanberg Hanne Kristine Lybekk, Janne Fongen Marte Mellum, Oscar Eliassen Fink Tiril Thorvaldsen Fosen

KORTNYTT

AV ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

FOTO: PRIVAT



Wilmer var guide for lokalavisa

– Dette er første gang jeg overnatter ute i så mange kuldegrader, men vi er godt forberedt, sier Wilmer Husby. Han er 11 år og er speider i 1. Ås speidergruppe i Follo krets. Tidlig i vår var han guide for Ås Avis og viste journalisten rundt på flere leirplasser som gruppa hadde fordelt seg på.
Det var ned mot 12 minusgrader den natta.
– Jeg trives veldig godt med opplegget i speidergruppa. På grunn av koronaen har det ikke blitt så mange turer som planlagt, men den til Gaupesteinmarka var gøy, og litt våt, forteller Wilmer. ❖

Carl Magne fikk Sølvulven

– Han har betydd enormt mye for veldig mange og tildeles Sølvulven for sin nærmest altomfattende og evig glødende innsats for barn, unge og voksne i speideren, sier speidersjef Håvard Djupvik. Han delte ut sølvulven til Carl Magne Isaksen under årsmøtet til Grenland krets i mars. Sølvulven er den høyeste utmerkelsen i Norges speiderforbund. Carl Magne er 71 år og medlem av 1. Herøya speidergruppe.
– Tusen takk for innsatsen du har lagt og fortsatt legger ned for speidersaken, sa speidersjefen i sin tale. ❖



FOTO: ÅSE-KRISTINE BJØRNSTAD

FOTO: LINE AAS MJØSTER



Frejas råd til unge skribenter

– Jeg rakk å skrive tre Si ;D-tekster før jeg fylte 22. Alle tre fikk stor betydning for livet mitt, skriver Freja Dohrn Ellefsen fra 1. Sandefjord speidergruppe og Nettverk for kommunikasjon.
Aftenpostens Si ;D er nemlig bare for dem mellom 13 og 21 år. Det første innlegget i spalten hadde hun i 2017. Da skrev hun om unge, mobilbruk og fordommer. Hun brukte eksempler fra rollen som speiderleder. Til alle unge som tenker på å skrive noe, har hun dette å si:
– Ikke gi opp om ukjente voksne slenger dritt om alderen din, eller om jevnaldrende latterliggjør leserinnlegget ditt. Husk å skrive. Det betyr noe for samfunnet og for deg selv. ❖

Biskop-besøk hos speiderne i Nannestad

– Det er ikke så ofte jeg er på speiderarrangementer som biskop, men det er veldig hyggelig. Jeg er selv oppvokst i et speiderhjem. Faren min var speider i 80 år og har møtt Robert Baden-Powell, forteller Atle Sommerfeldt. Han er biskop i Borg og var nylig på besøk hos Nannestad 1 i Romerike krets. Til Eidsvoll Ullensaker Blad forteller biskopen at han var speider fram til 1968, da han var 17 år. Under besøket fikk han servert lammesuppe. ❖



FOTO: MAGNAR HARALDSEN EIDSVOLL ULLENSAKER BLAD

Åse (80) ble feiret med en mengde SMS-er

– Jeg gleder meg til å besøke Åse og synge bursdagssangen, sier Marius Nøst-Hegge (6). Han fikk oppdraget med å overrekke gaven da Åse Lien Aaberg i Hyggen speidergruppe fylte 80 år. Marius er det yngste medlemmet i gruppa, som er en del av Vestmarka krets. Den opprinnelige planen til lederne i gruppa var en storstilt feiring av jubilanten på speiderhytta Leikvinjar. Men den måtte avlyses på grunn av koronapandemien. I stedet fikk Åse over 40 SMS-er fra gruppas medlemmer.

– Jeg er helt overveldet over hva dere kan finne på, men jeg har mistet tellingen på alle meldingene. Jeg har lest alle sammen og skal svare hver og en når jeg får tid, sier Åse. ❖



FOTO: HILDE HALDORHAMN



FOTO: HENNING S. TROSDAHL

Tar over etter Lovise – med nerver

– Lovise er jo kjent i Tananger, og hun har gjort utrolig mye godt for speideren. Det blir spennende å tre inn i jobben etter henne, sier Vetle Kollsgård Eide. Han er 26 år og tar nå over som gruppeleder i 1. Tananger sjø i Vesterlen krets etter Lovise Mæland, skriver Solabladet.

– Det er nok å gjøre, og det er nok å være med på. Det er litt nerver inne i bildet, vi er jo ei stor speidergruppe i en relativt liten bygd, fortsetter Vetle. ❖



FOTO: IVAR A. NØTTESTAD

Nydelig ferie med få skader i Sirdal

Speidernes beredskapsgruppe hadde vakt på Ådneram i Sirdal i vinterferien. De kunne melde om bare ti skader. Ingen ble alvorlig skadd, melder NRK. Det har vært mye folk på hyttene og på skiturer, forteller prosjektkoordinator Ivar Anton Nøttestad. Ifølge Avisen Agder var ferieværet nydelig, til tross for at det var nede i 13 minusgrader en morgen.

– Hvem skulle tro at vi gikk tom for solkrem i vinterferien? sier Ivar Anton. ❖



FOTO: PETTER STENSTADVOLD

Speidere på sporet av kjempehare

– Vi fant spor av både hare og rev. Og så lurte vi på om vi hadde funnet en ny art.

Det forteller Oline Skau Åset og Tobias Gjerde Wilson fra Systrond 1 speidargruppe i Sogn og Fjordane krets i til Framtida Junior. De to speiderne på 12 og 11 år har vært på sin første tur for å lete etter spor. De fant også spor som så ut som de var etter en hare, men disse var mye større. – Vi trodde det var en kjempehare. Men så viste det seg at det bare var en hund som hadde vært der, forteller de to. ❖

Speidere i Harstad vil gi folk en friluftsopplevelse



FOTO: CECILIE STRAND

– Om man er liten eller stor, lett på foten eller dårligere til beins, skal man kunne kose seg på Buveihågen, sier Cecilie Strand.
Hun er troppsleder i Medkila speidergruppe i Harstad. Gruppa er en del av Hålogaland krets.
Medkila-speiderne vil bygge en stor gapahuk, en hengekøyepark, flere bålplasser og en utedo i Medkilamarka, skriver Harstad Tidende. Området Buveihågen eies av en privatperson som speiderne har fått en avtale med. De får bruke eiendommen mot å ta arbeidet med å rive ei forfalt hytte. Speiderne har fått 100 000 kroner i støtte fra Hålogaland Kraft til opplegget. Men fortsatt må de ha godkjenning fra kommunen. ❖

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til SPEIDEREN, så kanskje det havner i bladet: kk@speiding.no

Speideren Miriam står på for klimaet



FOTO: PÅL EGIL TORNHOLM, VARDEN

– Jeg har syklet til skolen hver dag og droppet å sitte på med familien. Selv om lillebroren min blir kjørt dit vi skal, så sykler jeg, sier Miriam Green-Våga til avisa Varden.
Hun er 11 år og bor i Skien. Der er hun speider i patruljen Ekorn i 1. Gulseth i Grenland krets. Miriam har også holdt foredrag om klimaet. Hun har tatt et merke der kravene er laget av The Youth and United Nations Global Alliance (YUNGA).
– Jeg klarer meg med færre nye klær. Går det hull på noe, lapper vi. Jeg har kuttet ned på kjøtt etter at jeg tok merket, sier Miriam.
For arbeidet med merket får hun Speidersjefens topputmerkelse. ❖

Speidere var pølse-eksperter på TV



FOTO: IVER AAGE IVERSEN

– Jeg har spist en god del pølser gjennom livet, så jeg tror jeg skal klare å smake forskjell, sier Vilma Røsnes.
Hun og fire andre speidere fra 7. Oslo Kanaljene speidergruppe testet grillpølser for TV 2 Hjelper deg. Totalt ti typer pølser fikk speidernes dom. Vegetarpølsene kom dårligst ut. Begge de testede variantene fikk terningkast 1 i blindtesten.
– Denne klarer jeg faktisk ikke å spise opp, dette er jo ikke menneskemat, sa Torjus Anmarkrud om den ene typen.
Helt på topp havnet to typer Gilde-pølser. De fikk begge terningkast 5. ❖


speider-sport
Speidersport.no/agenda
Agenda er Norges speiderforbunds landsleir i 2021.
I nettbutikken har vi mange fine landsleirgreier, og alt
annet du trenger til en uke på sommerleir.
Vi gleder oss!
Agendacaps i
Fairtrade-merket
bomull. Mange
fine detaljer!
199,–
Speidere: Ingunn Voll, Henning Voll og Ronja Heneide Gjendem / Rælingen speidergruppe • Foto: Iver Gjendem / Speider-sport

Agendakoppen er en superfin, håndlaget emaljekopp med landsleirmotiv. Drikker du opp og snur koppen, kan du spille tre-på-rad på bunnen. Rommer hele 3,5 dl.

230,–



Pins

30,–







Agendakrus er et elegant leirkrus som rommer 2,7 dl med varm kakao, te eller kaffe.

99,–



Agendaflasken fra Nalgene er en super drikkeflaske som tåler nesten alt. Korken kan åpnes med én hånd og har smart lås som sikrer at det ikke renner ut saft i sekken... Stor åpning gjør den veldig lett å rengjøre. Praktisk måleskala på baksiden.

230,–



Agendaskjorte er en helt nedbrytbar t-skjorte fra Tufte. Deilig å gå med – bra for miljøet!

BARN 199,–

VOKSEN 299,–



Agendajakke er en superdigg hettejakke fra Tufte, med god passform og flotte detaljer.

BARN 399,–

VOKSEN 524,–



Metallmerke

30,–



Reperasjonsmerke er en stoffmerkelapp som du kan feste over et hull på sekken eller på noe annet som trenger å bli fikset.

20,–

Mål:
S-6

BLI EKSPERT

TEKST: TIRIL THORVALDSEN FOSEN I **FOTO:** VINCENT VAN ZALINGE/UNSPLASH

Skal vi hjelpe VILLE DYR?

Flere har opplevd å møte på et skadet dyr i naturen. Da kan det være vanskelig å vite hva du skal gjøre. **Her er noen ting som er lurt å kunne.**

Kanskje du finner et skadet piggsvin eller ekorn på tur en gang? I Norge har vi en regel som sier at vi må hjelpe et dyr som er tydelig sykt eller skadet. Hvis et lite dyr er så skadet eller sykt at det ikke har muligheten til å bli friskt, vil det beste for dyret være at det blir avlivet. Det kan man få hjelp til av en voksen, hvis de vet hvordan man skal gjøre det.

DYRLEGEN KAN GI HJELP

Du kan også ta dyret med til veterinæren (dyrlegen) for å få hjelp. De vet hva som er best for dyret. Dette er helt gratis. Det samme gjelder hvis du finner en skadet hund eller katt.

DYR PÅ BEITE I FJELLET

Går du på tur i fjellet om sommeren, kan det hende du får se en sau som sliter med å gå. Da skal du gi beskjed til bonden som eier dyrene. Den letteste måten å få tak i bonden på, er kanskje å søke opp på Internett. Hvis det for eksempel er en betjent turisthytte i nærheten, kan dere ringe dem for å høre om de vet hvem eieren er.

FUGLEN ER SKADET!

Hvis du finner en fugl som er skadet, kan du hjelpe den ved å ta den med hjem, eller ta den med til en veterinær. Du må ikke klappe den. Hvis den er veldig rolig, så er det fordi den er i sjokk. Tenk om du ble plukket opp av noen som var 50 ganger så stor som deg! Da hadde nok du også fått sjokk!

Hvis det er en liten fugl, går det kanskje an å prøve å legge den tilbake i reiret der den bor? For å få tak i fuglen, er kanskje den letteste måten å kaste et teppe eller en jakke over den.

LA FUGLEN VÆRE MEST MULIG I FRED

Tar du fuglen med hjem, kan du putte den i en stor nok pappeske med mange luftehull, så den får puste. I esken kan du sette en skål med vann i, så den får mulighet til å drikke. Ikke gi fuglen melk og ikke prøv å mate den. Sett esken et passe varmt og rolig sted, og ikke prøv å vaske fuglen.

Hvis fuglen begynner å bevege på seg, og oppfører seg normalt igjen,

HVIS ET STORT DYR HAR DET VONDT

Hvis du oppdager et stort vilt dyr som er sykt eller skadet, som et rådyr eller en elg, må du ringe viltnemda. Dem kan man få tak i ved å ringe 02800, som er informasjonsnummeret til politiet.



kan du slippe den fri. Hvis ikke, bør du ta den med til veterinæren.

ER DYREUNGEN FORLATT?

På våren eller tidlig på sommeren kan man se dyre- og fugleunger som ser ut som om de er forlatt. Det kan for eksempel være en rådyrkalv eller hareunge. Det viktigste og beste du kan gjøre da, er å gå unna og la dyret være i fred. Moren er nok ikke langt unna! Hvis du er bekymret for dyret, kan du komme tilbake etter en stund for å se hvordan det går. ❖

Kilder:
- nernett.no/artikler/dyrevelferd
- mouseholebirdhospital.org.uk
- vetinst.no/dyr/vilt/funn-av-syke-eller-dode-dyr
- fuglehjelpen.no/Kunnskapsbase



Det er ikke lett å få øye på en dyreunge som ligger helt stille. Det er best å la den være i fred.



TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** DAGMAR KLAUZOVA, UNSPLASH



Lek laggjemsel!

Kanskje gjemsel er favorittleken din, men har du prøvd laggjemsel?

Hvis dere er mange som leker, for eksempel på et speidermøte eller en speidertur, er dette en morsom lek. Når dere leker gjemsel med to lag, er det én fra hvert lag som skal lete. Alle de andre skal gjemme seg.
Det kan være lurt å bli enige først om hvilket område dere skal gjemme dere på. Bestem hvor mye de som skal lete skal telle til. Hundre, kanskje?

SLIK GJØR DERE:

Del opp i to lag. Det går greit om dere ikke er nøyaktig like mange på hvert lag. Velg én fra hvert lag til å telle og lete. Tellingen starter, mens alle de andre gjemmer seg som i vanlig gjemsel.

«DEN SOM IKKE HAR GJEMT SEG NÅ, SKAL STÅ!»

Nå starter letingen. Den ene skal prøve å finne dem fra det andre laget og motsatt. Oppdager du noen fra ditt eget lag mens du leter, er det om å gjøre å late som ingen ting!
Den siste som blir funnet, tilhører det laget som vinner.

Så er det to nye som skal telle og lete, for eksempel den fra hvert lag som ble funnet først.

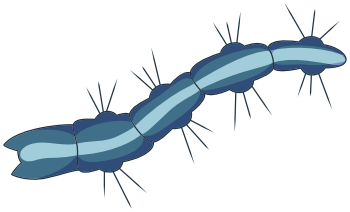
MØRKGJEMSEL

En annen måte å leke laggjemsel på, er i mørket. Ekstra spennende!

BARE STÅ ELLER LIGGE

Hvis dere vil at det skal bli ekstra vanskelig å gjemme seg godt, kan dere avtale at det ikke er lov å stå bøyd, sitte eller stå på huk der man gjemmer seg, bare ligge eller stå helt oppreist. ❖

Kilde: Speiderbasen



TEKST: KIRVIL KAASA

Mål:
K-3,
S-6

Småkrypbingo

Hvor mange forskjellige insekter kan du navnet på? **Kanskje ti?** Det finnes nesten uendelig mange flere, og de fleste er supernyttige!

Myggstikk og vepsestikk vil vi helst ikke ha. Andre insekter kan spise opp salaten i grønnsakhagen og andre planter som vi hadde tenkt å spise selv. Men insektene har kjempeviktige jobber i naturen. De klarer seg fint uten oss mennesker, men vi klarer oss ikke uten dem!

Hvis du er på tur i skogen på våren eller sommeren og setter deg ned på en tømmerstokk, se nøye rundt deg. Hva får du øye på? Noen fluer, kanskje, og en humle, en liten bille, en maurfamilie på tur, eller en sommerfugl? Men de fleste insektene er rett under rumpa di – de lever inni det døde treet du bruker som benk og er nede i bakken. Det finnes 19 000 forskjellige insekter bare i Norge. Og det er milliarder av dem!

Her er en insektbingo. Ta den med deg ut i skogen, i veikanten eller på enga og se om du oppdager alle sammen. God tur! ❖

Vil du bli kjent med insektene og noe av alt det nyttige de holder på med, prøv den morsomme og fine boka «Insektenes hemmeligheter» av Anne Sverdrup Thygeson.





FOTO: RICHARD BARTZ



FOTO: HALLVARD ELVEN

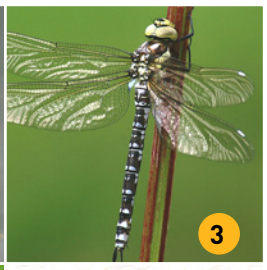


FOTO: FRIEDRICH BÖHRINGER



FOTO: MICHAEL KRANEWITTER



FOTO: DOMINIK STODULSKI



FOTO: HALVARD HATLEN



FOTO: JAN OVE GJERSHAUG, NINA



FOTO: ADAM GPIOŁA



FOTO: KNUT ANDERS HOVSTAD

1. Blomsterflue
2. Vannløper
3. Blågrønnlibelle
4. Blåvinge
5. Marihøne
6. Stankelbein
7. Jordhumle
8. Skogmaur
9. Jordløper

VISSTE DU AT ...?

Vekten av alle insekter i hele verden er mer enn vekten av alle mennesker på jorda!

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID I **FOTO:** NATURFOTOGRAF ROGER BRENDHAGEN

HELT KO-KO



Noen mener nok at den er en sleiping. Det er kanskje ikke helt uten grunn. Den lar nemlig andre fugler gjøre jobben for seg! Her er noen ting du kanskje ikke visste om gjøken.

Hørt den har du kanskje – ko-ko, ko-ko! Men kanskje du også har sett den uten å vite det? Gjøken kan lett forveksles med en spurvehauk eller en tårnfalk. Den flyr som oftest lavt og fort over bakken. Det er lettest å oppdage gjøken når den sitter på en stolpe eller en ledning. På avstand kan den da kanskje minne litt om en stor due.

I Norge finnes gjøken over hele landet fra april til september. Men så flyr den til Afrika for å varme seg. Når snøen forsvinner i Norge, kommer den tilbake.



Den lille rørsangeren har fått en kjempebaby! Foto: Per Harald Olsen, NTNU

GANSKE SMART!

Gjøken bygger ikke eget reir. Den legger i stedet egg i andre fugler sine reir. Slik lurer gjøken andre til å passe på og mate gjøkungen. Gjøken velger ofte ut reiret til fugler som er veldig mye mindre enn den selv, slik som lerker og ulike sangere.

En mammagjøk legger ofte 10–20 egg hver vår. Men hun legger bare ett eneste egg i hvert reir. Så venter hun en dag eller to, før hun legger et nytt egg. Det gjør hun for at flest mulig gjøkunger skal vokse opp.

For at de andre fuglene ikke skal kaste ut gjøkegget fra reiret, har gjøkene blitt eksperter i å få eggene sine til å likne mest mulig på "fosterfamilien" sine egg! Når gjøken legger et av sine egne egg i reiret til et annet fuglepar, tar hun også vekk ett av eggene som lå der fra før. Enten dytter hun det ut av reiret, eller så spiser hun det.

EN SULTEN UNGE

Etter bare 12 dager i egget kommer gjøkungen ut. Den

klekker ofte før de andre, og dermed kan den få en fordel: Like etter at den selv er ute av egget, begynner den å dytte de andre eggene eller ungene ut av reiret. Det gjør den for å få all maten selv. Fostermammaen tror at gjøkungen er hennes egen, og hun får det veldig travelt med å mate den, fordi gjøkungen er mye større og trenger derfor mye mer mat. Når gjøkungen er blitt tre uker gammel kan den fly. Da forlater den reiret for første gang. Etter omtrent en måned klarer den seg helt selv. Og når høsten kommer, og den ikke en gang er et halvt år gammel, så skal den allerede ut og fly hele den lange veien til Afrika for å varme seg. Visste du forresten at på veien til Afrika, så flyr gjøken bare om natten?

EN TRUET ART

Gjøken står på det som heter den norske rødlisten for truede dyrearter. Det er fordi det har blitt mange færre gjøker i Norge de siste ti årene. Det er ingen som helt vet hvorfor, men man tror at grunnen kan være endrede klimaforhold og en ustabil vinter.



Gjøken klarer å få egget sitt til å likne på rørsangerens egne egg. Foto N. Davies CC

OVERTRO

Visste du at i gamle dager sa man at hvis du står under et tre mens gjøken sitter oppi og roper ko-ko, så kan du få oppfylt tre ønsker? ❖

FAKTA OM GJØKEN



Lengde: 32–33 cm
Vingespenn: 55–60 cm
Vekt: rundt 115 gram
Toppfart: 45 km/t
Kjennetegn: Lang stjert og lange spisse vinger. Grå og svarte striper på brystet
Mat: Spiser mest insekter og også andre fuglers egg. Spesielt glad i sommerfugllarver, øyenstikkere, gresshopper og biller.

TEKST: KIRVIL KAASA I FOTO: KJETIL REE





FINN GODTERIET!

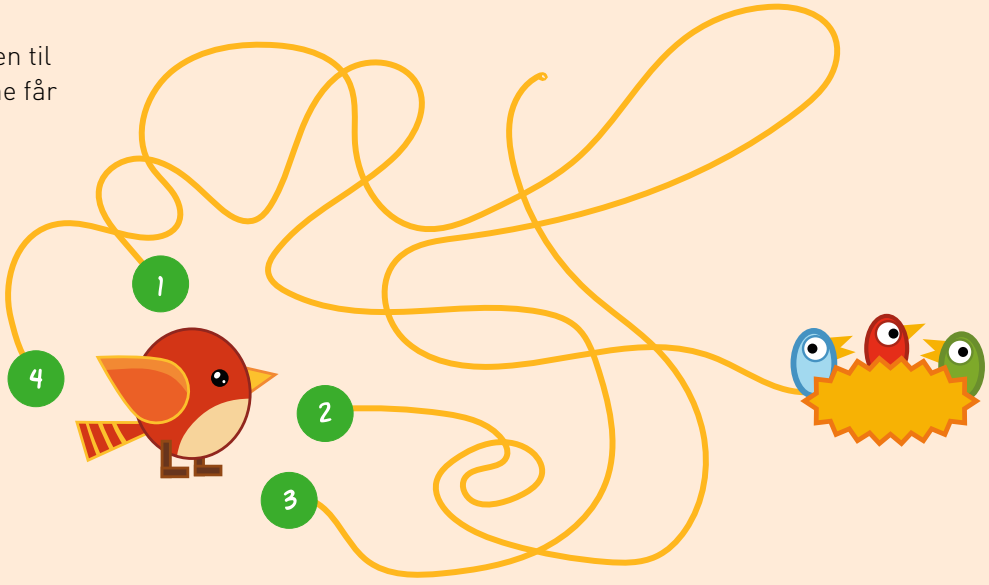
Kan du finne alle 16 navnene på godteri som har gjemt seg her?
Du finner dem både bortover (vannrett) og nedover (loddrett).

LYKKE TIL!

H	G	O	M	P	R	D	U	M	L	E	I	B
Y	C	H	U	P	A	C	H	U	P	S	T	A
H	O	B	T	V	S	Æ	O	D	F	S	V	M
V	L	A	I	S	M	A	S	H	O	K	E	S
I	A	S	U	M	I	V	D	J	X	N	P	E
T	F	I	R	K	L	Ø	V	E	R	O	S	M
L	L	I	K	Y	R	L	T	K	R	T	E	U
Ø	A	S	E	I	G	M	E	N	N	T	B	M
K	S	N	I	C	K	E	R	S	E	D	O	S
Å	K	U	C	E	B	U	K	I	Q	A	L	S
M	E	L	K	E	B	A	R	T	K	I	X	R
E	R	S	M	Ø	R	B	U	K	K	M	O	K

HJELP FUGLEFAMILIEN

Fuglen må finne veien til reiret så fugleungene får mat. Kan du hjelpe?



Du finner løsningene på oppgavene på side 51

HAHAHA!

Haha!

Hvilket ord blir alltid stavet feil?
Feil!

Hva kaller du en snømann på sommerferie?
En vanndam!

Hva sa den ene veggen til den andre?
– Vi møtes på hjørnet!

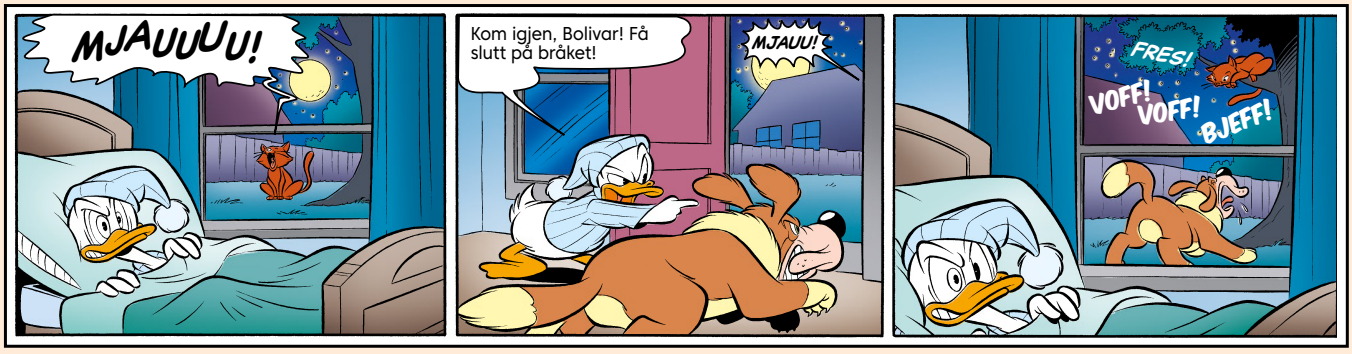
Hva spiser spøkelser til frokost?
Bøskiver!

Hva er rødt og lukter blå maling?
Rød maling!

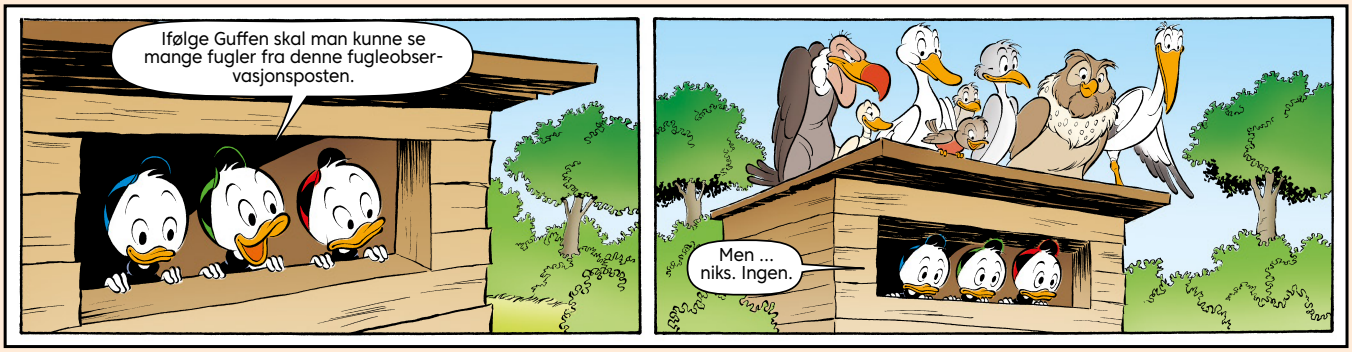
Mannen: **– Jeg tror ikke gullfisken min er helt frisk.**
Dyrlegen: **– Jeg synes den ser ut til å være i fin form.**
Mannen: **– Ja, men bare vent til jeg tar den opp av bollen.**

HIHIHI!

TEGNESERIER



H2016-289



H2016-330

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA I **TEGNING:** AGNES AUGUSTA SKRAM-BØ

Mål:
K-2, L-1,
S-11, 12



Agnes Augusta (7 år) fra 1. Tananger sjøspeidergruppe har tegnet denne fine flaggtegningen!

Flagg

Tenk deg hvordan 17. mai hadde vært uten flagg! Ikke så lett, kanskje, for det hører jo med på nasjonaldagen vår.

Hvert land har sitt eget nasjonalflagg i ulike farger. Norge sitt er rødt, blått og hvitt. Det er mange andre land som også har et flagg med de samme fargene. Men det er bare vårt flagg som ser ut akkurat som det gjør. Det er lett å kjenne igjen.

Vi bruker flagget når det er fest, når det er sportskonkurranser og når det er noe som er sørgelig. Som når noen har dødd. Da er flagget på halv stang: Vi heiser flagget og så firer vi det halvveis ned igjen.

Vi skal behandle flagget vårt ordentlig. Det skal aldri komme nær bakken, eller ligge på bakken. Det skal heller ikke henge ute om natta. Hvis det er en vimpel – et slags trekantet flagg – kan det henge ute både dag og natt.

LAG FLAGG MED PERLER

Liker du å perle? Da kan du jo perle både det norske og mange andre flagg! Ellers kan du tegne dem. Du trenger ikke så mange ulike farger. Hvis du har rød, hvit, blå, lyseblå, gul, oransje, grønn og svart, kan du tegne alle nasjonalflaggene som finnes! Mange er lette å tegne, men noen har ganske vanskelig mønster.



Hvis du synes det er moro med flagg og vil lære mer, kan du ta fordypningsmerket Flagg for småspeidere. Da skal du kunne litt om flaggdager og første vers av flaggsangen. Du skal vite når flagget skal heises og fires og hvordan du skal behandle det. Du skal også være med på flagghei-sing sammen med andre speidere.

Ha en fin 17. mai! ❖

TEKST OG FOTO: OSCAR ELIASSEN FINK

TIPS:
La alle i patruljen ta med én favorittingrediens hver til å legge oppå pizzabunnen på turen. Kanskje dette blir den nye patruljepizzaen?

Mål: F-4, K-7

Pizza for patruljen på tur!



Pizza i naturen er min favorittpizza, og det finnes sååå mange gode og digge typer pizzafyll! Dere kan ha den vanlige versjonen med ketsjup eller tomatsaus, ost, skinke og pizzakrydder, men hvis dere har rester fra gårdagens taco, kan jo dere bruke det!

PAKK MED I SEKKEN:

Ketsjup/tomatsaus
Revet ost
Tacolefse eller pizzadeig
Pizzakrydder
Hvilken som helst type fyll dere vil ha!
Litt salt og pepper

ELLERS TRENGER DERE:



Bål eller stormkjøkken
Stekepanne eller rist til bål
Stekespade, helst i tre!
(Lokk e.l. som tåler varmen)

SLIK GJØR DERE:

Start med å ha ketsjup eller tomatsaus på pizzabunnen. Legg på det fyllet dere vil ha, dryss over ost og krydder.

Hvis dere bruker stormkjøkken og steker pizzaen i stekepanne, anbefaler jeg å lage calzone og snu den ofte. En calzone er en dobbel, eller fylt pizza. Til en calzone bruker dere to bunner. Legg ost helt ut i kantene på den ene bunnen. Legg den andre som «lokk» oppå pizzaen og la osten smelte sånn at den «limer» bunnene i lag.

Steker dere pizzaen på bål (glør er best), kan dere legge rista passe lavt over varmen og flytte pizzaen eller calzonen litt rundt, så den blir jevnt stekt. ❖



TIPS OG TRIKS:

Lag gjerne flere pizzaer. Hvis den første blir litt mislykka, har dere flere igjen!

Et lokk over pizzaen gjør at den blir ferdig raskere fordi det blir mer varme ovenfra.

Om dere får pizzadeig til overs, kan dere lage pizzapinner. Rull deigen til passe lange «pølser», strø på litt salt og stek dem også på rist eller i panne. Disse blir litt som pinnebrød.

TEKST OG FOTO: THOMAS MARKENTO ANDRESEN

Nærmiljø

Ulv er en spesielt aktiv patrulje i Askim speidergruppe, og de er **ekstra glade i å ta merker.** Nå har de tatt merket Nærmiljø.

I fjor høst bestemte patruljen seg for å ta fordypningsmerket Nærmiljø. Det ble til et lite prosjekt og ga program til flere patruljemøter og ett troppsmøte.

– Det første patruljemøtet holdt vi på speiderhuset. Det handlet mye om å forklare hva vi skulle gjøre, og om fordeling av oppgaver, forteller fungerede peff Marte. Speiderne startet med å finne frem informasjon om hvor brannstasjonen, politistasjonen, kirken, skoler og biblioteket i kommunen er, og plassere disse på et digitalt kart. All informasjonen samlet de i en powerpoint-presentasjon som de senere gjorde om til en «hjemstedsbok».

HILSTE PÅ FLAGGERMUS

Neste patruljemøte holdt de ved Romsåsen Nikkelgruver, et skikkelig spennende sted å besøke. Der fikk de høre gruvenes historie, og de ryddet søppel rundt Nikkeltunet, som brukes mye av lokalbefolkningen. Det ble også en spesiell omvisning i gruvene for speiderne. De fikk blant annet se flaggermusene som overvintrer der på nært hold.

VIL DIN PATRULJE TA MERKET?

Å jobbe med merket Nærmiljø er en kjempefin og morsom måte for patruljen og troppen å bli bedre kjent med stedet dere bor på. Merkekravene er varierte, og det passer best å jobbe med dette merket over litt tid. Sjekk merkekravene i Speiderbasen.



Mål: S-3, 11, 14



Ingen tvil om at dette er patruljen Ulv! Her ved fire av dem.



Marte Matre (13) ...



... Mathilde Isnes (13) ...



... og Pauline Gudim Valsgård (12) arbeidet med merket Nærmiljø over flere uker.

– Mellom møtene holdt vi kontakten på Teams og jobbet mer på hjemstedsboken og presentasjonen. Vi hadde nok feilberegnet litt hvor mye tid vi trengte på denne delen av merkekravene, så det ble noen «ekstraordinære» patruljemøter på Teams innimellom. Slike møter hadde vi jo trent på under nedstengningen, så det gikk kjempegreit sier Marte.

POLITIKKPRAT

Samtidig fulgte de med på om politikerne i kommunen ville legge ned de små grendeskolene rundt om i den nye, sammenslåtte kommunen. Patruljen kontaktet noen av politikerne og intervjuet dem med spørsmål på e-post. Spesielt to av politikerne tok seg god tid og svarte grundig på det speiderne spurte om.

SÅ KOM ORDFØREREN PÅ BESØK

Et av kravene til nærmiljømerket er å presentere hjemstedsboken for kommunens ordfører. Det ordnet fungerende patruljeassistent Pauline, og ordfører Saxe Frøshaug takket ja til å komme på troppsmøtet i januar. Når dagen nærmet seg, ville han bekrefte tid og sted, og en morgen ringte det i skolesekken til Pauline. – Det var litt flaut, for det er jo ikke lov å ha telefonen på i skoletimen, men læreren var ikke så streng da jeg forklarte at det var ordføreren som ringte, så det gikk heldigvis greit, forteller hun.

Speiderne og lederne forberedte møtet godt slik at alle som var med kunne følge smittevernreglene. På troppsmøtet tok ordføreren seg god tid og lyttet interessert til det patruljen fortalte. Ordfører Saxe er veldig hyggelig og slett ikke skummelt formell, så praten gikk ganske lett. Ordføreren fikk både hjemstedsboken, boken om askimspeidernes historie og et sitteunderlag med Askimspeiderne på, slik at han skal huske speiderne ekstra godt.

Så fikk han være med på opptakelse av nye speidere i troppen, og lærte samtidig litt mer om speiderne i kommunen.

– TA GODT IMOT SPEIDERNE!

– Det er inspirerende for meg å se hvordan speiderne har jobbet med å ta merket, sa en fornøyd Saxe Frøshaug etter møtet hos askimspeiderne. – Ungdom som skaffer seg kunnskap om nærmiljøet sitt, har et veldig godt utgangspunkt for å engasjere seg i ulike sammenhenger. Det gjør en viktig og positiv forskjell for lokalsamfunnet vårt!

– Jeg håper at alle mine ordførerkolleger tar godt imot dem og stiller opp når de får slike henvendelser fra speiderne! ❖



Ulv presenterte prosjektet sitt for ordfører Saxe Frøshaug.

TEKST: JANNE FONGEN I **FOTO:** KRISTIAN STRØM OG HÅKON KRISTOFFERSEN

Norgesmestere i GØY



Hurra, vi vant! Kristian Liuhagen Brurberg, Sara Larsen Fjerdingstad, Jannike Thoresen Buller, Sverre Strand, Celin Emilsen Frydenlund, Daniel Oppen og Daniel Bjørkedal med NM-trofeet.

Forberedelse og samhold er viktig for å gjøre det bra på NM i speiding, forteller de regjerende norgesmesterne i speiding, men mener bestemt at **det viktigste ikke er å vinne.**

Patruljen Ulv fra Tranby speidergruppe vant i 2019 NM i speiding som ble gjennomført i Skien. I 2017 kom patruljen på 11. plass og i 2018 på 5. plass.

Patruljen kan fortelle om mange spennende og morsomme opplevelser de har hatt sammen. – En gang var vi på hyttetur om vinteren, og selv med masse snø bestemte vi oss for å lage en tidskapsel som vi gravde ned i jorden, det var ikke så veldig lett, forteller patruljefører Sverre Strand (17). Ulv forteller også om skiturer med tunge pulker og gapahuker med presenninger som revner om natten, mat som svir seg i stormkjøkkenet og saus som skiller seg.

Ulv består av syv speidere, tre jenter og fire gutter. Nå er flere av

ANNERLEDES NM I ÅR

I 2020 måtte NM avlyses av hensynet til smittevern. I år blir NM annerledes. 13. juni 2021 blir det NM nær deg (endringer i planene kan komme, avhengig av smittesituasjonen)! NM deles inn i to deler: en finale og en superfinale. Kretsene får tilsendt en nasjonal oppgave som gjennomføres av patruljene og bedømmes av dommere fra kretsen. Oppgaven til patruljen dokumenteres med videoer og bilder, og den beste patruljen får sende sine bilder og videoer til et nasjonalt dommerpanel som kårer vinneren av NM i speiding 2021! Lykke til på både kretsbannerkonkurranser og NM i speiding!

medlemmene blitt rovere. Speiderne i Ulv liker ulike deler av NM best. Jannike Thoresen Buller (14) og Celin Emilsen Frydenlund (14) er mest glad i matoppgaven, Sverre liker teori-oppgaven, Daniel Oppen (18) liker orienteringen, mens assistent Kristian Liuhagen Brurberg (18) er mest glad i praktisk oppgave.

BARBIESPØRSMÅL

– Å ha en patrulje med ulike interesser, alder og kjønn er superviktig, forklarer Kristian.
– Da vi på teorien fikk spørsmål om hva som var Barbie sitt fulle navn, var det ingen av guttene som visste dette, men heldigvis kunne jentene svaret, forteller han og ler litt.

Alle som har vært på leir eller NM har opplevd dokø rett etter vekking, ofte kommer man da for sent til flaggheis eller annet program. – Vi pakket mest mulig kvelden i forveien, satte på vekkerklokke 15 minutter før vekking og spiste en enkel frokost, forteller Sverre. – Dette gjorde at vi allerede startet dagen med et forsprang.

FOTBALL I PAUSENE

NM i speiding krever gjerne ekstra mye av peffen og assen, patruljen må være godt ledet og speiderne skal kjenne seg ivaretatt, selv om det er mye som skjer. Da kan det være lurt at peffen og assen er klar over hvilke oppgaver de har og hva de må passe på. – Det er viktig å sørge for at speiderne får i seg nok mat og drikke, forteller assistent Kristian, som gjerne sjekket at alt var i orden en siste gang etter at Sverre hadde gjort det. – Husk også å koble av når det er pause, vi pleide å ha med en fotball for å spille litt og slappe av i pausene, forteller Sverre.

– Gode forberedelser er viktig, fortsetter han. I 2019 fikk patruljene matoppgaven på forhånd. Ulv brukte derfor en ettermiddag før konkurransen på å gjennomgå oppgaven. Speiderne ble enige om hvem som kunne bruke hvilken kniv når og hvor de skulle sitte.
– Vi brukte mye lenger tid første gangen vi gjorde det, enn andre gangen, slår patruljefører Sverre fast.

DET ALLER VIKTIGSTE

Til tross for at guttene i patruljen var de eldste, følte jentene seg sett. – I starten var det litt skummelt at guttene var eldre, innrømmer Celin.
– Men guttene lot oss være med på oppgavene, passet godt på oss og stolte på oss, forteller Jannike.

– Hva er deres beste NM-tips?
– Husk å samle patruljen, stol på hverandre og ha det gøy, tipser Celin.
– Bli enige om å levere oppgaven sammen og stå for svaret dere avgir, også om det er feil, sier Sverre. – Det er viktig å ha det gøy, vi var ingen NM-patrulje som bare jobbet for å vinne NM, vi hadde det gøy hele året, påpeker Kristian. Hele patruljen er enig i at gode minner er det aller viktigste!

– Vi hadde det veldig gøy på NM, slår Sverre fast mens resten av patruljen nikker. – Sverre, du skapte et veldig godt bånd mellom oss, avslutter Kristian. ❖

PEFF-TIPS FRA SVERRE OG KRISTIAN:

- Ha med litt godteri på post, det får slitne speidere til å orke litt til!
- Ta dere en tur ut av leiren om kvelden for å prate sammen om hva som har gått bra og hva som kan gjøres bedre dagen etter.
- Be speiderne ha med en sekk med mat og drikke på post.
- Parasoll kan være lurt i både stekende sol og høljregn.



På NM i speiding møter du mange andre speidere du kan ha det gøy sammen med!

HISTORIEN OM

TEKST: CARL-FREDRIC SALICATH

Alfred og nobelprisene

Speiderbevegelsen er nominert til et av verdens største priser for fredsarbeid – Nobels fredspris.

Nobelprisenes historie begynte med et smell. Alfred Nobel ble født i 1833 i Stockholm i Sverige. Faren hans startet en fabrikk der de lagde sprengstoff og våpen.

Nobel-familien ble rike på å lage våpen til Krimkrigen (1853–1856).

Alfred arvet farens interesse for sprengstoff. Han utdannet seg til å bli kjemiker og startet en fabrikk der han lagde nitroglyserin. Det var et nylig oppfunnet og svært farlig sprengstoff. Det kunne eksplodere hvis det ble ristet for mye eller varmet opp. Det gjorde det vanskelig å bruke. I 1864 gikk Nobels fabrikk i lufta ved en ulykke, og broren Emil og flere andre døde.



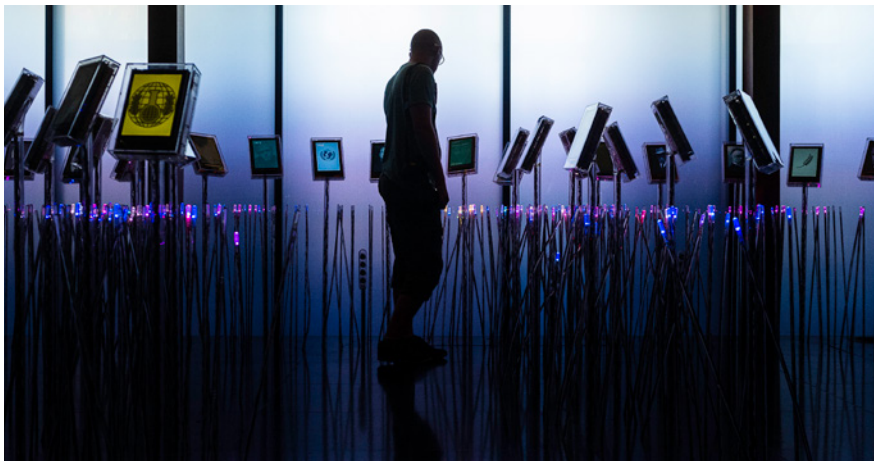
DYNAMITTEN

Alfred forsøkte å finne opp måter å gjøre nitroglyserin tryggere på. Arbeidet var så farlig at han måtte eksperimentere i en båt ute på en innsjø for å ikke skade noen om det skulle gå galt. I 1867 lyktes han i å finne opp det som skulle gjøre han rik: Dynamitt. Han oppdaget at nitroglyserin blandet med leire tørket, og det sprengte ikke så lett ved et uhell. Den kunne fortsatt antennes, og det med en annen Nobel-oppfinnelse: Fenghetter – en liten eksplosiv ladning som antente dynamitten. Senere fant han opp plastisk sprengstoff. Dette var starten på moderne sprengstoff, og Nobels oppfinnelser brukes til å lage tunneler og gruver den dag i dag. Du har sikkert hørt sprengning på en byggeplass. Det er arven etter Nobel som går opp i et høyt smell.

NOBELPRISENE

Alfred Nobel fant opp mye annet også, for eksempel kunstig lær og

FOTO:CF SALICATH



Hos Nobels Fredssenter i Oslo kan du lese mer om tidligere fredsprisvinnere. Her er det en liten skjerm for hver vinner.

kunstig silke. Han registrerte 355 patenter på oppfinnelser og ble styrtrik. Han giftet seg derimot aldri, og fikk ikke barn. Han skrev en gang at hunder var hans beste venner. Da han døde i 1896, var det ingen til å arve formuen. Dette hadde Alfred tenkt på, og i testamentet sitt skapte han Nobelprisene.

Da testamentet hans ble åpnet, ble mange overrasket. Alfred ba om at en del av pengene hans skulle deles ut hvert år som priser til noen som hadde utmerket seg på et av fem ulike felt: Fysikk, kjemi, medisin, litteratur og fred. Ingen vet hvorfor Alfred ville dette. Mange mener han skammet seg over at oppfinnelsene hans ble brukt i våpen. Han kan også ha blitt inspirert av venninnen Bertha von Suttner, som var pasifist – altså noen som er imot krig.

FREDSPRISEN

Nobels fredspris deles ut i Oslo i desember hvert år. Alle de andre prisene deles ut i Stockholm. Det er flere teorier om hvorfor Alfred Nobel ville at fredsprisen skulle deles ut i Norge, men ingen vet sikkert hva som fikk han til å bestemme seg for det.

Ifølge Nobels testamente skal «priset för fredsförfäktare» gå til den «som har verkat mest eller bäst för folkens förbrödrande och afskaffande eller minskning af stående armeer, samt bildande och spridande af fredskongresser».

Prisen er en medalje, et diplom og en pengesum på cirka åtte millioner kroner fra Nobels fond. Både enkeltpersoner, og organisasjoner kan motta prisen.

I fjor vant Verdens matvareprogram prisen for sin innsats i kampen mot sult. Matvaremangel kan være en kilde til krig, og en part kan sørge for å hindre matvarer i å komme fram til et land for å prøve å bekjempe motstanderen. På den måten trenger man ikke direkte å skape fred mellom to land for å vinne fredsprisen. Det er mange som jobber for fred på andre måter. Hvordan tenker du speiderbevegelsen jobber for å skape fred?

EN NOBEL ARV

Mens Alfred Nobel levde var han sett på som en våpenprodusent. Nå kjenner alle navnet hans på grunn av prisene han testamenterte bort. Nobelprisene blir regnet som den aller gjeveste prisen man kan få. Hvis speiderbevegelsen vinner prisen, vil vi komme i historiebøkene sammen med andre fredsprisvinnere som Martin Luther King, Nelson Mandela, FN, Liu Xiabo, Fridtjof Nansen, Malala Yousafzai, Aung San Suu Kyi, Amnesty International og Røde Kors. Alfreds venninne Bertha von Suttner vant forresten også prisen, i 1905. I Oslo kan du besøke Nobels Fredssenter og finne ut mer om alle vinnerne.

Kilder:
https://www.britannica.com/biography/Alfred-Nobel
Det Norske Nobelinstitutt
Alfred Nobel's life and work. NobelPrize.org. Nobel Media AB 2021: https://www.nobelprize.org/alfred-nobel/alfred-nobels-life-and-work

FOTO: REIN-SKULLERUD



Fredsprisen deles ut som en medalje, et diplom og et pengebeløp på ca. åtte millioner kroner. Her er diplomet og medaljen Verdens matvareprogram mottok i 2020.

JOBB MED FRED!

Speidere i alle aldre kan ta fordypningsmerket Fred! Du finner merkekravene i Speiderbasen.



RETTELSE

I saken om Olave Baden-Powell i SPEIDEREN nr. 1-21 hadde det det sneket seg inn en feil. Baden-Powell fikk en Rolls Royce av speidere en gang, men ikke som bryllupsgave. Rollsen fikk han under jamboreen i Arrow Park i 1929. Bilen som ble gitt til brudeparet, var en Standard Landaulett med 20 hester og seks sylindere. Takk til oppmerksomme Erik Rødland ved Speidermuseet!

TEKST: KSENIA SAZONOVA

Ha det kjekt med prosjekt!

PEFFENS HJØRNE

– gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

HVA ER ET PATRULJEPROSJEKT?

Det er kort forklart en stor oppgave som patruljen jobber med over tid. Det kan være hva som helst som dere blir enige om, som å lære noe eller ta ansvar for noe. Dere deler på oppgavene og samarbeider om det som skal gjøres, inkludert god og realistisk planlegging.

Det fine med et patruljeprosjekt er at dere får brukt ferdighetene, kunnskapen og evnene som hver av dere har. Alle er gode til noe! Fordel ansvaret slik at alle bidrar med noe de kan fra før og samtidig lærer noe nytt.

Noe av det viktigste er at dere selv bestemmer hva dere vil gjøre.

Forslag til prosjekter:

- ta ansvar for et friluftsområde eller en strand. Rydde søppel der jevnlig og/eller ordne med hyggelige rasteplasser
- dra på en spesiell reise eller gjennomføre en utfordrende patruljetur
- lage en film om noe som engasjerer dere
- arrangere noe i speidergruppa, som en aktivitetsdag for ikke-speidere eller et talentshow
- bygge eller lage noe, for eksempel en klatrevegg, en leirportal eller en gamme ❖

SLIK GJØR DERE

Mål det er verdt å sette seg, er ofte litt vanskelige å nå. De krever at dere planlegger og samarbeider godt. Snakk med troppslederen deres for å få råd og støtte i planleggingen.

Prosjektet steg for steg:

1. **Sett et mål for prosjektet:** Finn ut hva dere skal gjøre eller oppnå. Tenk også gjennom hva hver av dere vil få ut av prosjektet (personlige mål). For eksempel å bli bedre til å huske avtaler eller å lære å bruke et nytt verktøy. Skriv ned de personlige målene også, så kan dere se tilbake på dem når dere har gjennomført og skal evaluere prosjektet.

2. **Legg en plan:** Neste steg er å finne ut hva dere må vite mer om for å kunne gjennomføre prosjektet. Legg en detaljert plan for hva som må gjøres, når og av hvem. Kanskje er det ting dere må lære, skaffe eller lage først? Bestem tid og sted for gjennomføringen, hva vil det koste osv.

3. **Gjennomfør!**: Nå skal aktivitetene eller tiltakene gjennomføres! Dere har planlagt godt og forberedt dere sammen. Alle deltar med sitt.

   Snart er det tid for å feire, men først er det lurt å se tilbake på hva dere har gjort og lært. Ta frem det som var bra og la selvfølgelig alle få sin del av æren. Det er lurt å la hvert patruljemedlem få si sin mening. Hvis det er noe som ikke gikk så bra, snakk sammen og finn ut hvorfor. Her passer det også å se tilbake på de personlige målene, hvis dere hadde slike.

4. **Hurra for oss!:** Når jobben er gjort, og evalueringen er fullført, er det fest! Finn på noe alle synes er gøy og kos dere sammen.

Premiequiz

Mål: K-3

Hva slags ny art trodde Oline og Tobias at de hadde sett spor etter?

- ◯ En lemenhund.
- ◯ En rødjerv.
- ◯ En kjempehare.

Hva handler årets landsleirsang om?

- ◯ Om at det er gøy på leir.
- ◯ Om at alle kan gjør en forskjell.
- ◯ Om at det er mygg i teltet, men fint likevel.

Hvem var Alfred Nobels beste venner?

- ◯ Olle og Emil, to gutter han gikk på skolen sammen med.
- ◯ Dynamitt-Harry.
- ◯ Hunder.

Finn rett svar i bladet!

Hva skal du gjøre hvis du oppdager en rådyrkalv som ligger alene i gresset?

- ◯ Gå din vei og la den være i fred. Moren er nok rett i nærheten.
- ◯ Ringe til dyrlegen. Eller til Mamma.
- ◯ Ta den med hjem og gi den melk. Den kan bli det nye kjæledyret ditt!

Hvor mange forskjellige insekter finnes det i Norge?

- ◯ Cirka 100.
- ◯ Cirka 19 000.
- ◯ Cirka én million.

Hva slags dyr fikk speiderne fra Askim se da de besøkte Romsåsen Nikkelgruver?

- ◯ En grevling.
- ◯ En rotte.
- ◯ Flaggermus.

Hvor er Caren El Khoudry speider?

- ◯ I Liberia
- ◯ I Libanon.
- ◯ I Libya.

Vinnere av premier fra Speider-sport i SPEIDEREN nr. 1/21: Sander Borgund fra flokken i Sykkylven speidergruppe vant Speiderboka, og Albertine von Enzberg-Viker fra 1. Slattum speidergruppe vant en Silva Scout hodelykt – perfekt på tur når det er mørkt!

Neste gang kan det være du som får en flott premie fra Speider-sport!

Svarfrist: 10. juni.

Vinn

eller





Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

- ◯ Speiderboka – masse friluftslivskunnskap for speidereventyr året rundt.
- ◯ En superdigg Agenda-hettejakke fra Tufte.

KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL:
Norges speiderforbund,
Postboks 6910 St. Olavs plass,
0130 Oslo. Merk konvolutten
med SPEIDEREN

DU KAN OGSÅ SENDE SVARSIDEN PÅ E-POST:
kk@speiding.no
Skriv SPEIDEREN i emnefeltet

Speidersport.no

Slik skal speiderskjorta se ut



LES MER

Speiderskjorte i økologisk og Fairtrade-merket bomull. Detaljer som pennelomme og oppbrettfeste på ermene.

BARN 479,–

DAME/HERRE/SMAL 529,–

Speiderskjerf er produsert i økologisk og Fairtrade-merket bomull.

95,–



Skjerfknute

30,–



Speiderboka byr på grunnleggende friluftskunnskap for en vellykket tur. Lær om kart og kompass, etablering av leirplass, tenning av bål, førstehjelp, viktige knuter, kanopadling, graving av snøhule og mye mer. Boka er rikt illustrert og er en flott gave til både barn og voksne.

287,–

Opphengsbånd som ikke skader treet.

Kraftig myggnett med glidelåslukking.

Store karabinere for enkel og trygg montering.

Solide festepunkter.

Slitesterk bunnduk.



Speiderkøya er en robust hengekøye med god plass og integrert myggnett. Leveres med opphengsbånd og mønesnor med nettinglomme (til småting). Skikkelig bra speiderpakke!

INTROPRIS 990,–

NY SPEIDERKØYE

NY SPALTE!

UT I VERDEN

TEKST: HANNE KRISTINE LYBEKK I **FOTO:** PRIVAT



Bli kjent med Caren



Navn: Caren El Khoury
Alder: 24 år
Organisasjon: Association des Guides Du Liban (AGDL)
Land: Libanon

Et sitat som inspirerer meg:
"To live without hope, is to cease to live" – Fyodor Dostoevski

Visste du at speiding finnes i alle land, bortsett fra Cuba, Nord-Korea, Kina (unntak: Hongkong), Laos, Myanmar og Andorra?

Her skal du få bli litt kjent med Libanon og Caren, som er en av ca. 27 000 speidere fordelt på ti forbund for jentene og 33 forbund for guttene!

– I mitt forbund AGDL jobber vi med jentene for at de skal bli den beste versjonen av seg selv, møte utfordringer og bli selvstendige. Merker er populært, men det viktigste er å lære gjennom lek og moro.
Leirene er en viktig del av speidingen, men vi fokuser mye på synlighet lokalt og samfunnsarbeid gjennom hele speideråret.

HVA ER EN TYPISK MATRETT FRA LANDET DITT?

– Mulukhiyah er en smakfull grønn-bladet suppe kokt med kjøtt eller kylling, servert med ris.

HVA BØR MAN OPPLEVE I LIBANON?

– Naturen er en severdighet i seg selv. Gjerne gjennom turer i fjellene (Jabal Moussa, Tannourine ...) og strendene er bare fantastiske. Ellers bør du ta deg en tur til ruinene i Baalbek, til Cedar-reservatet i nord og de gamle kystbyene Batroun og Byblos – for å nevne noen. Men mest av alt, maten, restaurantene og nattelivet!



HVILKE DRØMMER HAR DU FOR FREMTIDEN?

– Som speider vil jeg gjerne besøke alle verdenssentrene. Ellers vil jeg bli en suksessfull kvinne i finansverdenen.

VIL DU BLI BREVVENN MED CAREN?
Skriv på engelsk til:
Carenelkhoury97@gmail.com

TIPS OSS OM EN MORSOM SPEIDERAKTIVITET!

«The egg dropping game»:
– Lagene må jobbe sammen for å slippe egget fra en bestemt høyde – uten at det knuser. Utfordringen gir hjernen noe å bryne seg på, og du øver deg på både kommunikasjon og samarbeid.

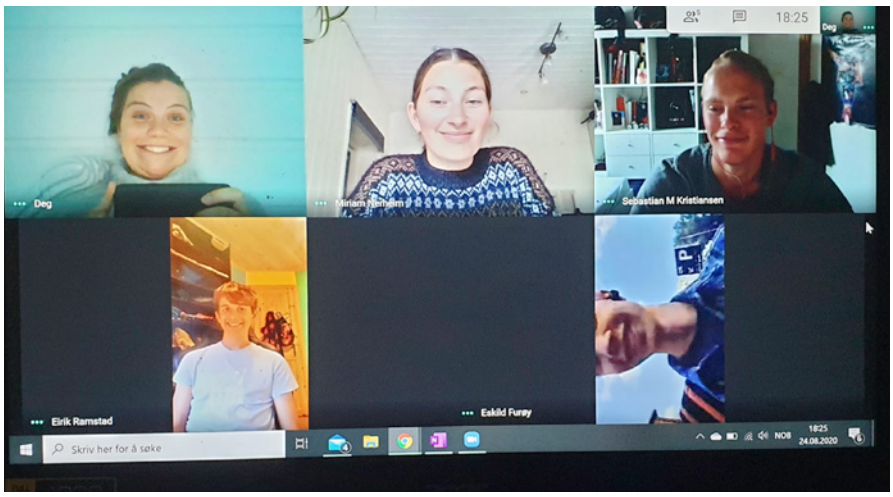
TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** JULIE KOLSTAD

Lett eller svett på nett?

Joda, det er lett å være sosial på nett. Det finnes gode løsninger for å treffe venner uten å risikere å spre et piggete virus, **men blir det automatisk bra rovermøter av det?**

POSITIVT OGSÅ, SYNES SMEKK!

Roverne i Smekk mener at det beste med digitale møter er at man kan være med fra hvor som helst, slik at også de som har flyttet får deltatt. Det er også en fin arena for å øve på å være digital møtedeltaker. Det er noe helt annet å være i et lite digitalt møterom med bare folk man kjenner, enn å være for eksempel i en forelesning med opp mot flere hundre andre som man ikke kjenner!



Roverne i Smekk har lært mye om hva som funker bra og ikke så bra på rovermøter på nett.

Gjennom et helt år med korona-pandemien har vi levd med ulike grader av smitteverntiltak. I flere runder har fritidsaktivitetene for barn og unge blitt skånet. Men grensen har ofte gått ved 20 år. Frustrerende, for hva med roverlag som har medlemmer på hver side av aldersgrensen? For at hele laget skal kunne delta, må alle forholde seg til reglene for dem over 20. Det betyr fort digitale rovermøter.

Hvis roverlaget ditt sliter litt med å få det til å funke på skjerm, her er gode tips fra Ingeborg Kolstad (23) fra Smekk roverlag i Nittedal speidergruppe og en av to rover-kontakter i Komite speiding:



– Finn balansen mellom det planlagte og det spontane! I mitt roverlag har vi i hvert fall opplevd at det er greit å ha en plan for noe konkret vi skal gjennom i løpet av møtet, samtidig som vi er åpne for at det kan skli litt ut og at folk får tid til bare å prate litt om løst og fast.

LEGG LISTA LAVERE

Ingeborg understreker at det er lurt ikke å ha så høye forventninger til hva man skal få gjennomført, sammenliknet med det en får til på fysiske møter.

– Det viktigste for oss har kanskje vært at det er noe som skjer og noe man kan se fram til når hverdagen ellers fort kan bli kjedelig. At vi fortsatt har en arena hvor vi bare møtes og prates om det som skjer, forklarer hun.

– Vi har hatt noen møter hvor målet har vært å gjennomføre kravene til et merke, for eksempel, og andre møter hvor vi har hatt et par kahooter, og ellers bare skravla i vei.

AVKLARER FORVENTNINGENE

Roverne i Nittedal passer på at alle har fått beskjed om hva planene for neste møte er.

– Det er lurt å ha tenkt gjennom dette litt på forhånd, hva man legger opp til, for hvis ikke blir det fort at man føler det har gått halvannen time uten at man har fått gjort noe. ❖

Inspirasjon og tips til superbra roveraktiviteter både ute og inne finner du i SPEIDEREN nr. 1 og 2 i 2020 – de er tilgjengelige på speiding.no/speideren.

TEKST: KAROLINE OMBERG OFTEN

Roverne gleder seg!



Varme og lyse sommerdager nærmer seg med stormskritt! Det betyr at det ikke er lenge til leirsommeren tar av. Roverlag rundt omkring i landet er klare for Slagplan.

Roveraktivitet er viktig for både samhold, nettverksbygging og læring, og med Slagplan planlegger vi å ta igjen det vi har gått glipp av det siste året gjennom en minnerik leir. Det er bare å se frem til god tid til matlaging, aktiviteter både på og utenfor leirområdet, haik på land eller på vann, et koselig torgområde med kro og, sist, men ikke minst: å møte nye rovervenner!



ROVERLAGET LATTE
Grünerløkka MS speidergruppe, Oslospeiderne, 7 av 10 aktive skal på Slagplan

Hva er deres beste leirminne?
– Roverhaiken på Nord 2017. Endte opp med å overnatte i en sauebondes låve full av sofaer etter at vi hadde forlatt planlagt overnattingssted på grunn av dårlig vær.

Hva er det dere gleder dere til med årets leirsommer?
– Møte gamle og nye rovervenner, sove i telt ved havet, en uke med matlaging på primus, synge leirsanger og andre nye opplevelser.



KA-NO? ROVERLAG
Arna MSK speidergruppe, Hordaland krins, 7 av 7 aktive skal på Slagplan

Hva er deres beste leirminne?
– Vårt beste leirminne er rafting på Voss på sommerleiren i 2020.

Hva er det dere gleder dere til med årets leirsommer?
– Vi gleder oss mest til å møte rovere fra andre deler av landet.



FANTENE ROVERLAG
1. Ås speidergruppe, Follo krets, 10 av 12 aktive skal på Slagplan

Hva er deres beste leirminne?
– Da vi lagde fulle sett med batikktøy på Kragenes regionsleir.

Hva er det dere gleder dere til med årets leirsommer?
– Vi gleder oss masse til å treffe rovervenner og å finne på sprell!

SLAGPLAN!
Resten av speidernorge følger Agendaen på leir, men roverne tar det et skritt lengre og legger en Slagplan for det videre speiderarbeidet.

Hva: Roverlandsleir
Hvor: Tredalen leirsted på Hvaler
Når: 11.–31. juli.
Tre separate uker med leir.

WANDREFALCK ROVERLAG,
Trondheim FSK speider-gruppe, Trøndelag krets, 7 av 10 aktive skal på Slagplan

Hva er deres beste leirminne?
– World Scout Jamboree i USA i 2019 og World Scout Moot for rovere på Island I 2017.
Hva er det dere gleder dere til med årets leirsommer?
– Å møte gamle kjente, få nye speider-venner og få leirfølelsen på et stort arrangement.

APOLLO ROVERLAG
Førde speidargruppe, Sogn og Fjordane krets. 3 av 3 aktive skal på Slagplan

Hva er deres beste leirminne?
– Å våkne med en sko på hodet.

Hva er det dere gleder dere til med årets leirsommer?
– Fint vær og å møte nye rovere.

SPEIDERSJEFENS HJØRNE

TEKST: HÅVARD DJUPVIK | **FOTO:** FOTOGRAF BIRDY - BIRGITTE HENEIDE



En organisasjon full av helter

Helter som arrangerer digitale møter når de egentlig ikke liker å være foran et kamera. Som følger med på påbud og forbud og anbefalinger og gjør tilpasninger og endringer helt til i siste liten for å klare å holde speidermøtet denne uka også. Helter som spriter hendene og drar med patruljen ut i skogen for å tenne et bål, selv om dørstokkmila har blitt lengre og det regner. Som ringer opp han som ikke kom på speidermøtet for å sjekke om alt står bra til. Som henter opp alt de har av energi etter lange dager med hjemme-kontor og hjemmestudier, og planlegger sommerleir de håper de får gjennomføre. Helter som bryr seg og står på og holder ut!

Etter et år med annerledeshet er vi klare for en annerledes landsleir. Vi skal samles og drive speiding, synge, skråle, lære og være med venner. Hver for oss i grupper og kretser, men sammen allikevel.
Vi håper det blir en fantastisk sommer med mange gode speideropplevelser, og at det vil motivere og inspirere oss til å få med enda flere inn i vennegjengen vår til høsten.

Vi er i en tid som minner litt om å spille stigespill hvor noen andre kaster terningene. De som er litt erfarne i stigespill vet at selv om man kan bli slått ned til felt 5 gang på gang, så vil man, om man kaster lenge nok, komme i mål.

Hold ut og hold sammen, alle helter! Vær ute! Det blir bra til slutt, så hvis det ikke har blitt bra, så er det ikke slutt. ❖

Speiderhilsen fra speidersjef Håvard og Speiderstyret



TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** SIMON DAVIS / DFID

Mål: S-1, 2, 12, 14, V-12

Menneske-rettigheter

«Menneskerettigheter er de rettigheter og friheter ethvert menneske har i kraft av å være menneske.»

Modige Malala Yousafzai fra Pakistan var 17 år da hun mottok Nobels fredspris i 2014 for kampen sin for jenters rett til utdanning.

Slik starter Store norske leksikons definisjon av menneskerettigheter. Det betyr at uansett hvor i verden du er født, om du lever på en søppelfylling i Sør-Amerika, studerer i Trondheim for å bli maskiningeniør, har flyktet fra borgerkrigen i Syria, driver en familierestaurant i Hongkong eller er president i USA, har du bestemte grunnleggende rettigheter som ingen kan ta fra deg. I teorien.

ET VIKTIG RESULTAT AV VERDENSKRIGENE

Verdenserklæringen om menneskerettigheter ble vedtatt av FNs generalforsamling 10. desember 1948, i kjølvannet av to verdenskriger. Dette er det viktigste grunndokumentet i det internasjonale arbeidet for menneskerettigheter.

Ytringsfrihet, religionsfrihet, stemmerett, retten til ikke å bli fengslet uten lov og dom, retten til utdanning er bare noen eksempler på rettigheter som gjelder for alle mennesker.

MANGE BRUDD

Selv om det er over 70 år siden FNs viktige vedtak, og alle land har sluttet seg til verdenserklæringen, foregår det brudd på menneskerettighetene over hele verden hele tiden. Både enkeltaktivister og organisasjoner, som for eksempel Malala Yousafzai og Amnesty International, jobber utrettelig for millioner av mennesker som opplever at de grunnleggende rettighetene deres blir krenket hver eneste dag.

ALLE KAN BIDRA

Alle kan påvirke det viktige arbeidet mot brudd på menneskerettighetene, spesielt vi som bor i et land er menneskerettighetene stort sett godt ivaretatt.

«En speider arbeider for fred og forståelse mellom mennesker», sier speiderloven. Å jobbe for at menneskerettighetene blir overholdt, er helt grunnleggende i arbeidet for fred. Arbeidet med fordypningsmerket «Menneskerettigheter» gir roverlaget verdifull innsikt i hvordan det står til med menneskerettighetene i dag og flere gode muligheter til å påvirke i riktig retning. Sjekk Speiderbasen for å finne ut hvordan! ❖

Du må ikke tåle så inderlig vel den urett som ikke rammer deg selv!

Fra Arnulf Øverlands dikt «Du må ikke sove» (1937)]

TEKST: CARL-FREDRIC SALICATH I **FOTO:** TOVE ARNTZEN

Høyt og lavt på leir

Vi nærmer oss sommer og en landsleir spredt utover i landet. Det gir mange muligheter for **lokal leirmoro!**

«Hva kan vi klare med ressursene vi har?» er spørsmålet Harald Schytz og resten av 1. Ås speidergruppe starter med når de planlegger nye aktiviteter. Gruppa har i flere år arrangert åpen dag med speidertivoli. Med alt fra pioneringskaruseller til pinnebrød viser Ås-speiderne frem hva de driver med:

– Det gjør at vi blir synlige og hjelper oss å rekruttere nye medlemmer, forklarer Harald og legger til at det også bidrar til at speiderne får oppdage at de driver med noe andre synes er skikkelig kult.



BLI MED PÅ AGENDAS BYGGEKONKURRANSE!

Alle pioneringsbyggverk kan delta i kategoriene Portal, Leirdrift og Lek & moro. Det er rajer og surringer som gjelder, og arbeidet utføres i hovedsak av speidere i troppsalder. Det blir premier og delkonkurranser gjennom sommeren. Husk sikkerheten! Et høyt byggverk er ikke mer imponerende enn et kreativt byggverk. Les mer på **agenda2021.no**.

For det de bygger er virkelig spennende. Hovedattraksjonen er to karuseller, en liten og en stor. Bruskasseklatring, kanohuske og hinderløyper er andre. Bålplass, noen telt og portaler er rammen rundt speidertivoliet. Vanlige speideraktiviteter kan være eksotiske for utenforstående:
– Vi forbinder kanopadling med en hyggelig tur, men har man ikke prøvd det før, er det virkelig spennende, forklarer Harald, og legger til at det er viktig å se på hva man kan få til og ikke gape over for mye.

– Vi prøvde oss på pariserhjul også, men, ærlig talt – det var ikke særlig trygt, sier han alvorlig.

SIKKERHETEN

Ås har aldri hatt problemer på sine arrangementer, men ulykker kan skje. Harald peker på god avsperring av området under karusellen og ansvarlige rovere til å holde styringen på kø og karuseller som viktig for sikkerheten.
– Det er roverne som bygger og driver speidertivoliet med hjelp fra speiderne, men vi ledere er der for å passe på at det går rett for seg.

I år er Harald leirsjef for sommerens store leiropplevelse, Agenda, og han håper mange speidergrupper lager mye moro for speiderne og lederne – kanskje til og med elementer fra et speidertivoli? – Vi i Agenda vil premiere de beste byggverkene i ulike kategorier, også karuseller og liknende (se egen boks).

Det er mye annet enn karuseller som også kan gi speideropplevelser av det mer spektakulære slaget på leir, her er noen tips:

KLATRING

Klatring med topptau er relativt enkelt å sette opp og passer for ulike aldersgrupper. Det er en fysisk utfordring, men gir god mestringsfølelse. Det er lett å lage ruter med ulik vanskelighetsgrad. Har dere en fjellvegg nært leiren, går det an å sette opp et taufeste i toppen.

Topptau vil si at tauet henger i et feste øverst i veggen. Klatreren er festet i selen i den ene enden og en taubrems er festet til den andre enden. Tauet holdes av en person på bakken, en sikrer. Et viktig sikringsprinsipp er at tauet henger gjennom to uavhengige fester i toppen. Klatrerne trenger ikke spesiell kompetanse så lenge noen setter på dem seler og binder dem inn. Sikreren og den som kontrollerer seler og setter opp topptaufestet må selvsagt vite akkurat hva de gjør.

Klatrer man på topptau, kan man avslutte turen enten ved å gå opp på toppen, eller fire seg ned mens sikreren på bakken bremser opp. Et seiersrop og high-five må uansett til når man har klart å komme helt opp!

RAPPELLERING

Rappellering er som omvendt klatring – klatreren fires ned tauet. Det er ikke fysisk krevende, men vel så spennende. Det gir et skikkelig sug i magen å tråkke ut over kanten. Som med topptauklatring krever rappellering et sikkert festepunkt for tauet og en kvalifisert sikrer.

SIKKERHET OG KOMPETANSE

Under klatring ute er du i prinsippet ansvarlig for egen sikkerhet på lik linje med for eksempel turgåing i vanskelig terreng eller dårlig vær. Skal du skal sette opp klatretau for andre, må de kunne stole på at du har gjort alt riktig. Et fall kan være fatalt, og klatreren legger livet sitt i tau og fester. De fleste klatreulykkene skyldes

FOTO: CF SALICATH



Klatring med topptau er spennende og krever kompetanse først og fremst hos dem som skal rigge og sikre.

menneskelig svikt.

Norges klatreforbund og Norsk Fjellsportforum holder sikringskurs både ute og inne. Det finnes ulike kurs for å sikre på topptau, sette opp topptau ute og så videre. Speidergrupper som vil drive med klatring for speiderne bør sette seg inn i kurstilbudet for å sikre at de har kompetanse til å la speiderne klatre trygt.

Tips til god sikkerhet rundt tivoliet

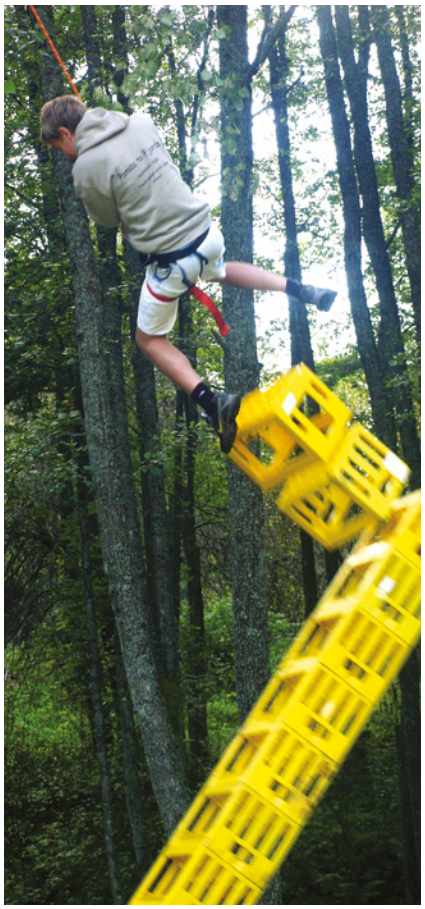
- Vurder risikoen før dere setter i gang – hva kan gå galt og hva kan dere gjøre for å fjerne eller redusere risikoen?
- Sørg for god plass rundt attraksjonene, slik at ingen kommer i veien for en karusell i bevegelse. Det må også være plass til at noen kan falle av uten å treffe noe.
- Ha god kontroll på kø og folk rundt attraksjonene.
- Ha enklere attraksjoner med lavere fart og høyde for mindre barn.

Bygg en speiderkarusell

- En stjerne av rajer bæres oppe med tau av en vertikal senterstang.
- Tauene går fra hver stjernespiss til toppen av stangen, og stjernen henger fritt i plan. En person sitter på hver stjernespiss
- Når stjernen trekkes rundt senteraksen, legger tauene seg rundt stangen og trekker stjernen oppover
- Når man slipper, spinner stjernen til tauene er rettet ut.

Bygg en kanohuske

- Surr sammen to treføtter og still opp med passende avstand.
- Kanoen henges opp i treføttene slik at den svinger fritt i lengderetningen



Bruskasseklatring er populært!

Bygg kasseklatring:

- En deltaker bygger opp bruskasser under seg mens han/hun klatrer opp på dem.
- En person på bakken rekker deltakeren kasser.
- Målet er å bygge så høyt som mulig før kassetårnet raser.
- Deltakeren sikres mot fall ved å sette opp et topptaufeste over klatreren, for eksempel i en trefot, og sikre klatreren som ved vanlig veggklatring. Husk to uavhengige topptaufester. ❖

FORNØYELSES-INNRETNINGER

Tivoliloven § 3a: «En fornøyelsesinnretning er en installasjon til bruk for fornøyelsesformål som innebærer risiko, og som stiller minimale krav til ferdigheter, og hvor brukerne enten bringes i bevegelse eller situasjoner hvor de helt eller delvis ikke har kontroll over egen bevegelse, eller begge deler».

HVA ER LOV?

Karuseller, eller fornøyelsesinnretninger som det heter på fagspråket (se egen boks), er regulert av Tivoliloven og tilhørende forskrifter. Hvis noe regnes som en fornøyelsesinnretning etter Tivoliloven § 3a, krever det driftstillatelse fra Statens jernbanetilsyn (SJT). Loven regulerer ikke vanlige pioneringskaruseller hvor det er lav sikkerhetsrisiko og hvor karusellen drives av muskelkraft. Speidergrupper som vil bygge slike, må derfor holde seg utenfor lovens definisjon av fornøyelsesinnretninger. Det er to forhold som gjør at slike byggverk i ytterste konsekvens kan omfattes av denne loven: Risikoen aktiviteten medfører, eller om brukerne settes i bevegelse de ikke selv har kontroll over. Med det siste menes i det vesentlige at det er en form for motor på karusellen.

SJT har sett på enkelte typiske speiderattraksjoner og har vurdert om disse omfattes av definisjonen av fornøyelsesinnretninger. Speiderattraksjoner gjør ofte ikke det, fordi de drives av muskelkraft og/eller innebærer lav risiko for skade.*) Vanlige speiderattraksjoner kan derimot regnes som lekeplassutstyr. Slike reguleres av Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr, som lister opp en del krav som må oppfylles.
*) Hvis en karusell motoriseres, går fort eller tar dem som sitter på opp i høyden, kan det gjøre at tivoliloven gjelder for denne.

Zip-lines krever som regel driftstillatelse fra SJT. Unntaket er om linen gir lav fart eller lav høyde. SJT bør kontaktes dersom man er i tvil. Send en e-post til **post@sjt.no**.

AGENDA 2021

TEKST: LARS VOLDEN I **FOTO:** TOVE ARNTZEN

Er du klar for landsleir i sommer?

Snart braker det løs med verdens lengste landsleir – både i utbredelse og tid! Over hele Norge skal det arrangeres over hundre Agenda-leire. **Programansvarlig Tuva Moholdt lover et topp opplegg.**

Landsleirsjef Harald Schytz har sammen med leirkomiteen jobbet iherdig med å få til den gode landsleirfølelsen. Med langt over hundre leire fordelt på åtte uker blir det litt annerledes, men også mye likt forsikrer landsleirsjefen.

– Som alltid på landsleir, så blir det spennende programaktiviteter, leirsang, leirartist, merker, nye venner og kanskje leirkjærester. Denne gangen blir det selvsagt færre speidere akkurat der du er på leir, så kanskje speiderledere må godta litt mer mobilbruk enn vanlig, slik at speiderne kan kommunisere med andre speidere som er på Agenda andre steder i landet, foreslår landsleirsjefen.

FORTJENER TIDENES BESTE PROGRAM!

Schytz er ikke beskjeden når han trekker frem arbeidet som programetaten kan by på under leiren.

– Tidenes lengste landsleir fortjener tidenes beste program! Årets program tar speidere på alvor. Her er det mange aktiviteter med temaer vi vet speiderne er opptatt av. De er spennende og lærerike både for speidere og ledere, og i tillegg lar de seg gjennomføre på en praktisk og morsom måte, forteller han.

Det er Tuva Moholdt som har ansvaret for programetaten. Hun forklarer at de ulike programaktivitetene er fordelt inn i tre hovedgrener. Ved å delta på aktivitetene, kan du få merkene for hver av hovedgrenene. Sammen utgjør de leirmerket.



FOTO: OLAV H BREISTEIN



Så klart vi skal på leir i sommer, og der blir det masse gøy å drive med!

UTFORSKE, OPPLEVE OG BLI ENGASJERT

Hovedgrenene for programaktivitetene er utforske, oppleve og engasjere. Tuva lover variert aktivitetsform og innhold.

– Vi kaller de tre hovedgrenene for oppdrag. Grunnen til at vi har delt det opp slik er at øktene har ulike mål. Noen av øktene skal få speiderne til å utforske, andre skal få dem til å oppleve naturen og eventyrene og aktivitetene innenfor det siste oppdraget har som mål å skape et varig engasjement for en bedre verden, sier hun.

Det er opp til hver enkelt underleir hvilke programaktiviteter de ønsker å tilby, så det er ikke sikkert at akkurat din leir har alle aktivitetene som finnes i programheftet. Tuva forteller at de har tatt hensyn til at leirene kommer i mange fasonger og størrelser når de har laget programmet.

– Det har vært utfordrende å beskrive aktivitetene så detaljert som mulig, men samtidig legge opp til at den kan gjennomføres hvor som helst av hvem som helst. Noen aktiviteter krever at de som skal gjennomføre økten har litt forkunnskaper om elektrisitet, eller tar seg tid til å sette seg godt inn i oppgavebeskrivelsen.

Hun legger til at de som skal arrangere aktivitetene har mulighet til å gjøre egne tilpasninger.

– I tillegg vil vi minne om at øktene bare er til inspirasjon. Dere står fritt til å tilpasse øktene slik at de passer deres leir best mulig.

ENGASJERTE SPEIDERE

Landsleirsjef Harald Schytz er glad for å ha med seg over hundre underleirarrangører med på laget. Han gleder seg til å se hele speidernorge i sving i hele sommer.

– Noe av det som er fantastisk med å være landsleirsjef er å snakke med andre engasjerte speidere rundt om i hele landet. Det er helt tydelig at det er mange som har sittet litt for mye stille det siste året og nå bare klør i fingrene etter å komme i gang igjen med å skape gode speideropplevelser for sine ungdommer.

– Med noen tusen slike ressurspersoner spredt utover hele Norge, så er jeg trygg på at det er speiderne som får de beste sommeropplevelsene i 2021, avslutter han. ❖



FOTO: HANNE K. LYBEKK

Sammen går oppvasken lett på leir.

TIPS TIL EN FANTASTISK SPEIDERSOMMER

Sommeren byr på mye god speideraktivitet. Her er noen tips til deg som vil få mest mulig ut av leirsommeren!

1. **Finn ut hva som skjer i sommer:** Skaff deg oversikt over hva som skjer av speideraktiviteter som du kan delta på gjennom sommeren – både fysisk og digitalt. I tillegg til Agenda-leiren du skal delta på, er det andre ting du kan gjøre? For eksempel få gjort forhåndsoppgavene til Agenda, eller delta på digitale åpnings- og avslutningsleirbål. Eller kanskje du ønsker å være med å lage digital landsleir i Minecraft (se s. 40)?
2. **Ta alle oppdragsmerkene:** Når du drar på leir med gruppa di, får du muligheter til å ta oppdragsmerkene: engasjere, oppleve og utforske. Gjennomfører du minst én aktivitet for hvert av oppdragene, får du alle de tre oppdragsmerkene som gjør leirmerket komplett.
3. **Bli kjent med andre speidere:** Enten fysisk eller digitalt. Kanskje gruppa reiser på leir med en annen gruppe? Da er det store muligheter for å få nye venner for livet.
4. **Lær deg leirsangen:** Selvfølgelig blir det leirsang i år også. Lær deg teksten utenat, og kan du klimpre litt på gitaren også, kan du gjerne dra i gang allsang rundt leirbålet mens dere er på leir. Teksten, med enkle gitargrep, blir snart tilgjengelig.
5. **Hold deg oppdatert:** Følg med på agenda2021.no eller Agenda2021 på Facebook eller Instagram hvis du har mulighet. Her kommer det til å deles gode historier fra hele speidernorge. Og send oss gjerne dine bilder, videoer og historier fra landsleirsommeren til some@agenda2021.no, så deler vi det videre – enten på nettsiden eller i sosiale medier. Det kan være fine øyeblikk, bilder av oppgaver dere gjennomfører eller noe du har laget. Her finnes det et hav av muligheter.

TEKST: LARS VOLDEN I **FOTO:** REGINE SKOGMO GRØTTE



Her er årets leirartist!

Enhver landsleir med respekt for seg selv har sin egen leirartist. Agenda er selvfølgelig ikke noe unntak. **Årets leirartist er Sigrid Nordby (18).**

Møt Sigrid Nordby! Hun er årets leirartist. Selv er hun speider i Hønefoss speidergruppe. Du fikk kanskje med deg at hun opptrådte under den digitale leirbålsunderholdningen til Nærleir i fjor. Sigrid forteller at hun gikk inn i oppgaven med å lage årets leirlåt med en skrekkblandet fryd.

– Jeg syns det var veldig spennende og gøy, men også litt skummelt. Det blir jo en del annerledes enn planlagt, men jeg gleder meg likevel. Jeg digger landsleir, så jeg er veldig glad for at vi får det til, forteller landsleirartisten.

FORDI VI BRYR OSS

Hvert fjerde år har Norges speiderforbund landsleir. Det er vanlig at hver enkelt landsleir har et eget tema. Årets landsleir, Agenda, handler om å bry seg om andre, både om dem man kjenner og om andre i samfunnet. Det å bry seg er også noe som går igjen i årets leirlåt.

– Sangen handler om at alle kan gjøre en forskjell om man går inn for det, og at sammen kan vi gjøre alt. Da jeg lagde sangen tok jeg utgangspunkt i tanken bak Agenda, forklarer Sigrid.

– DET VAR UVANT

Til vanlig skriver og synger Hønefoss-speideren sanger på engelsk. Likevel bød ikke utfordringen om å skrive på norsk på altfor store problemer.

– Det var uvant å skrive på norsk, men det hele var en interessant og lærerik opplevelse. Det er heller ikke den stilen jeg pleier å bruke, men jeg syns det ble ganske kult til slutt.

Leirsangen lanseres hvert øyeblikk, og da blir både sangteksten og besifringen å finne på agenda2021.no. ❖

Les også intervjuet med Sigrid i SPEIDEREN nr. 4-2020. Finner ikke bladet hjemme? Det er tilgjengelig på issuu.com/speiderforbund

Send oss gjerne en videosnutt av at du, patruljen eller roverlaget ditt lager din tolkning av låten til some@agenda2021.no. Vinneren kåres med en spennende premie!

TEKST: KSENIA SAZONOVA I **FOTO:** CF SALICATH

Dugnad for miljøet!

Når tusenvis av speidere over hele landet tar i et tak mot marin forsøpling, gir det synlige resultater.

HVEM KAN DELTA?

Alle speidergrupper og -kretser kan delta, uavhengig av sommerens leirplaner. Ryddeaksjonene kan også gjennomføres på høsten. Norges speiderforbund har søkt om og fått midler til prosjektet fra Miljødirektoratet. Det er viktig at grupper og kretser som ønsker seg nasjonal støtte til gjennomføringen av ryddeaksjonene melder sin interesse snarest. Send en e-post til

For speidere er det viktig å kunne se resultater av samfunnsnyttig innsats. Det gir mestringsfølelse og motivasjon til å fortsette å ta ansvar for verden rundt oss.

En aktivitet som gir synlig resultat, og som de aller fleste kan være med på, er rydding av avfall på strender og ved vassdrag. Dessuten er det en effektiv måte å redusere og forebygge marin forsøpling på, ifølge norske forskere.

DEL AV SOMMERENS LEIRPROGRAM

Programmet for Agenda tar utgangspunkt i FNs bære-kraftsmål, og aktiviteter knyttet til å bekjempe marin forsøpling er en del av dette.

Ambisjonene for engasjementet gjennom sommeren og høsten er store! Med over 7 000 speidere og speiderledere på leir rundt omkring i landet har vi en super mulighet til å organisere en landsomfattende ryddeaksjon. Samtidig gir vi speiderne opplæring i forebygging av marin forsøpling.

Helt konkret handler det om at speiderne tar ansvar for å rydde et strandområde eller et vassdrag der de er på leir i sommer. Er det ikke mulig å gjøre det under selve leiren, kan gruppene velge seg et forsøplet vassdrag eller et strandområde i nærheten og rydde det på et annet tidspunkt, for eksempel i løpet av høsten.

EGET AKTIVITETSOPPLEGG TILGJENGELIG

Det er laget et aktivitetsopplegg i forbindelse med prosjektet. Det gir speiderne kunnskap om årsakene til marin forsøpling og om hvordan vi kan forebygge den. Aktivitetene finnes i Speiderbasen og i programheftet til Agenda.

Det er også laget en egen forhåndsoppgave til landsleirsommeren. Den hjelper gruppene å forberede ryddeaksjonene.

Speidergruppene kan få økonomisk støtte, råd om HMS og spesielle hensyn, samt hjelp i planleggingen fra sentralt hold. Det kan handle om hjelp med å finne et egnet område som skal ryddes, eller med å registrere innsamlet søppel.

HVOR MYE KLARER VI Å REGISTRERE?

På ryddenorge.no er det enkelt å finne aktuelle områder på egenhånd. Det er også der gruppene skal registrere resultatene fra ryddeaksjonene. Kanskje gir det mersmak og inspirerer enda flere til å rydde hvert år, for eksempel til å «adoptere» et område i nærmiljøet?

HAVBRAATT OG SLAGPLAN ER MED!

Både på speiderskuta Havbraatt og på roverleiren Slagplan på Tredalen blir det tilbud om aktiviteter knyttet til marin forsøpling-temaet i sommer. Roverleirdeltakerne vil også delta i oppryddingen i Hvaler-området. ❖

TEKST: DANIEL GAUSLAA OG LARS VOLDEN I **FOTO:** PRIVAT

Bli med på digital landsleir i Minecraft!

Gjennom hele sommeren blir det landsleir for mer enn 100 påmeldte leirer rundt om i hele landet. Men det er ikke bare i virkeligheten det blir landsleir: **Nå bygger Agenda en egen landsleir i Minecraft.**

I hele vinter har speiderne i ScoutLink stått på for å bygge en hel speiderlandsleir i Minecraft. Her kan du delta i en digital speiderverden og være med på å bygge en digital Agenda-landsleir. Den virtuelle leiren har foreløpig blant annet bålplasser, en speiderkro og Speider-Sport. Målet er å lage en fullverdig digital landsleir på Minecraft.
Og det beste av alt: Alle som vil kan delta og bygge sin helt egen leirplass!

TA MED GRUPPA PÅ LEIR I MINECRAFT

– Påmeldingen skjer gruppevis, og for å bli med kan du bare snakke med speiderlederen din sier,



Joakim Brøchner, koordinator for ScoutLinks Minecraft-team og leder i Halden speidergruppe.

Har du ikke spilt Minecraft før?



Noen av ScoutLinks frivillige står, som du ser, klare til å ønske velkommen og hjelpe dere i gang.

I Minecraft blir du tatt med inn i en verden som er bygd opp av blokker på 1x1x1 – litt som Lego. Blokkene kan ødelegges og plasseres der du ønsker det, noe som lar deg bygge akkurat det du har lyst til.

– Vi kommer til å åpne for en gruppepåmelding for at vi skal kunne bemanne serveren vår med frivillige, og kunne styre hvem som kan bygge hvor. Påmeldings-skjema og relevant informasjon blir publisert på agenda2021.no, forteller Joakim.

BYGG DRØMMELEIREN!

Når påmeldingen er i gang, cirka 1. juni, vil ScoutLink klargjøre områder for hver gruppe. Når lederen din sier det er klart for bygging, vil dere kunne lage deres helt eget leirområde med portal, patruljetelt, kjøkkentelt og andre ting du forventer å finne på en leirplass.

Dette blir en gyllen mulighet for dem som spiller Minecraft for første gang og for de mer erfarne spillerne. Joakim forteller at det også blir konkurranse inne på plattformen.

PREMIER FOR BESTE BIDRAG

– Det blir premie for beste leirområde og beste portal. Ta bilde av deres bidrag og send det til minecraft@agenda2021.no innen 10. august. Merk tydelig hvem bidraget kommer fra. Det er bare mulig å sende inn ett bidrag per gruppe i hver av de to kategoriene.

Den digitale landsleiren blir tilgjengelig på både PC og Bedrock/Xbox. Du finner all oppdatert informasjon om Agenda-leiren i Minecraft på agenda2021.no/minecraft. ❖



Sjøspeidere kan bygge kopi av båten sin, så alle kan se hvordan de har det.



Kanskje blir det både fjell og fjorder rundt deres leirområde.



Rundt et digitalt leirbål går det an å få nye venner.

OM SCOUTLINK

ScoutLink er et gratis, sikkert kommunikasjonsnettverk (IRC) for speidere fra hele verden. Nettverket er godkjent av WOSM (et av speidernes verdensforbund), som det offisielle IRC-nettverket for speidere.

ScoutLink består av mange servere plassert over hele verden, donert av medlemmer av gutte- og jentespeiderforbund fra hele verden og andre som støtter opp om speidingen. Serverne er driftet av ScoutLinks eget TechTeam.

ScoutLink er åpent 24 timer i døgnet, syv dager i uken, og ikke bare under JOTI, hvor aktiviteten er størst, med over 9 000 samtidige brukere hvert år. Under JOTI 2020 ble det registrert ScoutLink-aktivitet fra mer enn 53 000 unike ip-adresser fra hele verden.

En meget organisert mann



SPEIDER-CV

Navn: Abdi Said.

Alder: 29 år.

Utdanning: Bachelorgrad i psykologi.

Bakgrunn: Verv og stillinger i en rekke organisasjoner, som Changemaker, AUF, Norges Sosiale Forum og Handel og Kontor. Sitter i helse- og omsorgsutvalget i Oslo for SV.

Aktuell: Nyansatt som Norges speiderforbunds prosjektleder for Frivillighetens År 2022.

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

– Jeg kaller meg selv en organisasjonsnerd. Vedtektene er min bibel, sier Abdi Said med et stort smil. Han er NSFs prosjektleder for Frivillighetens År 2022.

Når Speideren intervjuer Abdi, har han hatt ei uke i jobben.
– Det har vært veldig morsomt og interessant. Og mange forkortelser! I de første samtalene følte jeg at alt som ble sagt, var forkortelser, forteller han.
FK? GS! For en uten speiderbakgrunn – og sikkert for mange speidere også – er det ikke helt klart at det betyr «forbundskontoret» og «generalsekretær». Men Abdi har etter beste evne notert hva forkortelsene står for. Det kan trengs når han skal jobbe på i nesten to år på nettopp FK.

UT OG MØTES

Allerede nå er altså arbeidet med Frivillighetens År 2022 i gang.
– Det skal ikke være forbundskontorets prosjekt, men medlemmenes og speidernes prosjekt. De lokale gruppene skal ha eierskap til prosjektet, utdyper Abdi.
Og planen er at det som kommer ut av selve året, skal være et springbrett for NSFs arbeid med for eksempel mangfold og integrering.
Abdi er en «lavterskel-person» og vil så fort som mulig ha mye kontakt med speidere rundt omkring i landet.
– Man kan alltid ringe meg. Døra mi er alltid åpen, sier han.
– ... men ikke nå under koronaen, da! skynder han seg å legge til. Når situasjonen igjen tillater det, vil han reise rundt og besøke speidergrupper.
– Det tror jeg alle gleder seg til, det å reise til arrangementer og være sammen med andre folk.

EN LIVSSTIL

For Abdi har organisasjonsarbeid blitt en livsstil.
– Det er en sunn livsstil. Den er bra for psyken og kan anbefales på det sterkeste, ler han.
Selv om Abdi har flere år med studier bak seg, trekker han fram at det man lærer i en organisasjon, er noe man ikke får på et universitet. I tillegg poengterer han hvor unikt Norge som land er.
– Jeg tror vi er det eneste landet som har «dugnad» i språket. Over 60 prosent av Norges befolkning driver med arbeid som er ubetalt. Det i seg selv er ganske fascinerende, sier Abdi.
– Det er til å få gåsehud av, utbryter han.

Abdi Said har en variert bakgrunn fra organisasjoner og også fra politikk. Han har vært fylkesleder og fylkessekretær i AUF, og nå sitter han i bystyret for SV. Under en prat med kjæresten for noen dager siden, spurte hun: «Abdi, hva gjør du egentlig i fritida di?»
– Da fant vi ut at fritida mi rett og slett er å være med i organisasjoner og ha møter. Og jobben min er det samme. Det er en bra fritid. Mens noen liker å gå på Sats, liker jeg å jobbe med frivillige. Og jeg er også frivillig selv, sier Abdi.
Heldigvis er kjæresten også et organisasjonsmenneske.

VIL LÆRE MER OM BÅL

Abdi vokste opp i Kristiansand og bor nå på Grünerløkka i Oslo. Det at han ikke har vært speider, mener han at kan være et bra utgangspunkt.
– Jeg tror det er fint for organisasjonen å ha en person som er «utenfor boksen», som kan se ting i et nytt perspektiv, sier han.
Selv er det mye innen speideren han gleder seg til å lære mer om, som å tenne opp bål.
– For meg vil det kanskje ta en times tid å lage bål, mens en speider kan gjøre det på kanskje fem minutter.



KJÆRESTE FRA VESTLANDET

Abdi har sovepose, men foreløpig ikke telt. Friluftsliv har han blitt introdusert for av kjæresten. Hun er fra Losnegård i Solund, den aller vestligste kommunen her i landet.
– Solund kommune har en del fjell. Jeg har klatret det høyeste fjellet. Det er dronning Sonjas favorittfjell, forteller Abdi. Passende nok, siden intervjuet gjøres rett ved Slottet.
Sammen med kjæresten har han et nyttårsforsett om å bestige flere fjell. I det hele tatt er det mye som peker i retning av at Abdi har fått drømmejobben.
– Det virker som jeg har planlagt dette ganske lenge. Jeg begynte å klatre i fjell, og det var før stillingen var utlyst. I tillegg har jeg blitt veldig glad i å padle. Når alt faller på plass på den måten, så betyr det bare at jeg må være ute. Det er kanskje et eller annet signal fra gud om at det er det jeg skal gjøre, ler han. ❖

TEKST: ISELIN EIDHAMMER TVEIT I **FOTO:** PRIVAT



Syng med!

Gnistrande stjernehimmel. Knitrande bål, flammer som strekk seg mot himmelen. Varme leirbålskapper, forventningsfulle blikk. Dei første akkordane blir slått på ein gitar, før alle rundt bålet stemmer i: **«Bålets flammer stiger høyt mot sky...»**.

Song er ein naturleg del av speidaren. Mange kan mange songar utanåt, og lærer desse videre, medan andre sverger til speidarsongboka, og har den med overalt. Den er med i sekken på tur, på speidarmøter, på leir, på Scouts Own og rundt leirbålet. Speidarsongboka er viktig for å ta vare på songtradisjonen me har i speidaren, og i den finn me både gode, gamle songar og nyare songar som me kanskje ikkje kjenner frå før.

FORNYING AV KJENT BOK

Speidersang skal på fornyast. Nokre songar skal ut, og nye songar skal inn. Dette er det Speidernes fellesorganisasjon (Spf) som har bestemt. Spf er eit samarbeid mellom dei to speidarforbunda me har i Noreg, Norges KFUK-KFUM-speidere og Norges speiderforbund. Dei har gitt jobben vidare til ein gjeng med songglade speidarar i ulik alder og frå ulike stader i landet, som sidan hausten 2020 har hatt møter digitalt. Du kan lesa meir om oss som jobbar med boka på neste side.

Speidarsongboka har blitt revidert fleire gonger, og sist var i 2007. Vår jobb er å laga ei bok med færre songar, og å oppdatera songutvalet. Me skal og vurdera om boka skal få eit nytt format. Me vil prøva å halda på dei tradisjonsrike speidarsongane, samstundes som me får inn nyare songar som speidarane har lyst til å synga. Me har fått inn mange gode innspel frå både speidarar og leiarar, og me håpar at boka blir ei bok som mange vil lika å bruka!



VEGEN VIDARE

Vil du følga med på arbeidet vårt? Det kjem oppdateringar på speidarforbunda sine heimesider og på sosiale medium som Facebook og Instagram. Merk gjerne dine eigne speidarsong-bilete med #speiding og #speidersang. I speidarlova kan me lesa «Ein speidar gjer sitt beste i motgang og vanskar», og me skal gjere vårt beste for at den nye speidarsongboka skal kunne brukast i mange situasjonar og av speidarar i alle aldrar framover! ❖

Forslag til songar som høyrer med i speidarsongboka?
Send ein e-post med innspel til **speidersang@kmspeider.no** seinast 1. august.

Me som jobbar med boka og kvifor me er med:



Annette Ugelstad Klavenes (40)
Hustadvika Eide speidergruppe, Nordmøre og Romsdal krets

– I barndomspatrulja mi gjorde me alltid vårt beste med både knutar og orientering, men me gjekk oss ofte litt bort, og det meste me bygde datt saman. Heldigvis hadde me speidarsongboka, og me erfarte at det meste kan løysast med ein song! Boka har vore viktig i speidarlivet mitt. Eg håpar også at denne nye revisjonen kan bidra til gode speidaropplevingar!



Iselin Eidhammer Tveit (32)
Vikebygd KFUK-KFUM-speidarar, Haugaland krets

– Eg er glad i å synga, er aktiv brukar av Speidersang, likar å ha eit ord med i laget, og synest det er viktig å engasjera seg når ein er interessert i noko! Eg er heime i permisjon med minstejenta mi, så det var perfekt å få lov til å vera med å utforma ei ny utgåve av speidarsongboka nå. Å ta vare på dei tradisjonelle songane, samstundes som ein får inn nye, aktuelle songar, er eit spanande oppdrag!

Camilla Skår (34)
Jelsnes KFUK-KFUM-speidere, Østfold krets



– Mitt første møte med speidaren var som leiar, 18 år gammal. Eg har difor ikkje vakse opp med speidarsongane, og dei songane eg kan, har eg lært av andre speidarleiarar. Eg ønsker å gjere speidarsongskatten tilgjengeleg, også for dei som ikkje har vakse opp rundt eit speidar-leirbål, slik at alle kan få synge. Som mamma til tre speidargutar i alderen to til ni år, er det dessutan spanande å få lov til å vera med å revidere den speidarsongboka som skal følge dei i det som forhåpentlegvis blir mange gode speidaropplevingar gjennom livet.



Øyvind Opedal Paulsrud (16)
Nordstrand KFUK-KFUM-speidere, Oslo krets

– Eg diggar musikk og speidar! Eg har vore speidar i fem år og er ein flittig brukar av Speidersang. Eg spelar sjølv trompet, og tenkte at med min musikalske bakgrunn kunne eg bidra i arbeidet med revisjon av songboka. Til dagleg er eg ofte den som tek i eit ekstra tak og eg diggar å engasjere meg! Som medlem i arbeidsgruppa håper eg at eg kan vera med på å gjere speidarsongboka til ein god speidarven.



Solveig Schytz (45)
1. Ås speidergruppe, Follo krets

– Eg er glad i synge, og glad i speidarsongar, og eg elskar leirbål! Eg kjem frå ei speidargruppe med rike songtradisjonar og er glad for å kunne bidra til å forvalte denne songskatten vidare!

TEKST: KIRVIL KAASA I **ILLUSTRASJON:** KSENIA SAZONOVA

La programhjulet rulle

I vinter lanserte vi programhjulet, og alle gruppeledere fikk det tilsendt i posten. Det kan være til **god hjelp når enhetene skal planlegge** for høsten og videre framover.

Selv om vi har mange vårdager og sommerdager foran oss, er det smart å begynne å tenke på høsten og det neste speideråret. Vi krysser fingrene for at vaksineringen er kommet så langt til høsten at den vanlige hverdagen i stor grad er tilbake for alle speidergrupper.
Programhjulet er et planleggingsverktøy som passer for både speidere og ledere. Bruk det til å planlegge arbeidet i patruljer og enheter for ett eller to år, med utgangspunkt i speiderprogrammet. Det fargerike hjulet viser sammenhengen mellom programelementene og konkrete aktiviteter. Aktivitets- og merkeforslagene passer best for tropp. Trenger gruppas ledere flere hjul, kan det bestilles hos Speider-sport.
Slik kan dere bruke programhjulet steg for steg i planleggingen:

1. HVOR VIL VI?

Bestem hvilke programområder dere vil jobbe med framover. Planlegger dere for to år av gangen, skal dere i løpet av den tiden klare å komme gjennom alle de fem programområdene Friluftsliv, Samfunnsengasjement, Vennskap, Kreativitet og Livskvalitet.

TIPS: Velg to–tre områder per år (symbolene for årstid hjelper dere å se hva som passer når på året). Alternativt kan dere spre alle områdene jevnt utover hele året.

2. HVA VIL VI GJØRE?

Bestem dere for hvilke mål dere vil oppnå innen programområdene dere har valgt. Programmålene ser dere på den innerste delen av hjulet. Disse handler om konkrete ferdigheter, kunnskap og erfaring dere vil jobbe med.
Har dere konkrete temaer og ferdigheter dere vil jobbe med, kan dere velge mål som passer til disse, for eksempel bål eller musikk. Husk også å sjekke hvilke aktiviteter, arrangementer og prosjekter som gruppa allerede har planlagt å gjennomføre, og se om dere kan oppnå noen mål gjennom disse.
Alternativt kan dere prøve lykken: Velg tilfeldige mål ved å kaste terninger eller snurre en snurrebass for å se hvilke mål dere treffer på.

TIPS: Dere kan få ett merke for hvert programområde hvis dere klarer å oppnå et bestemt antall programmål. Les mer om dette i loggboka eller på speiding.no.

3. HVORDAN KAN VI KLARE DET?

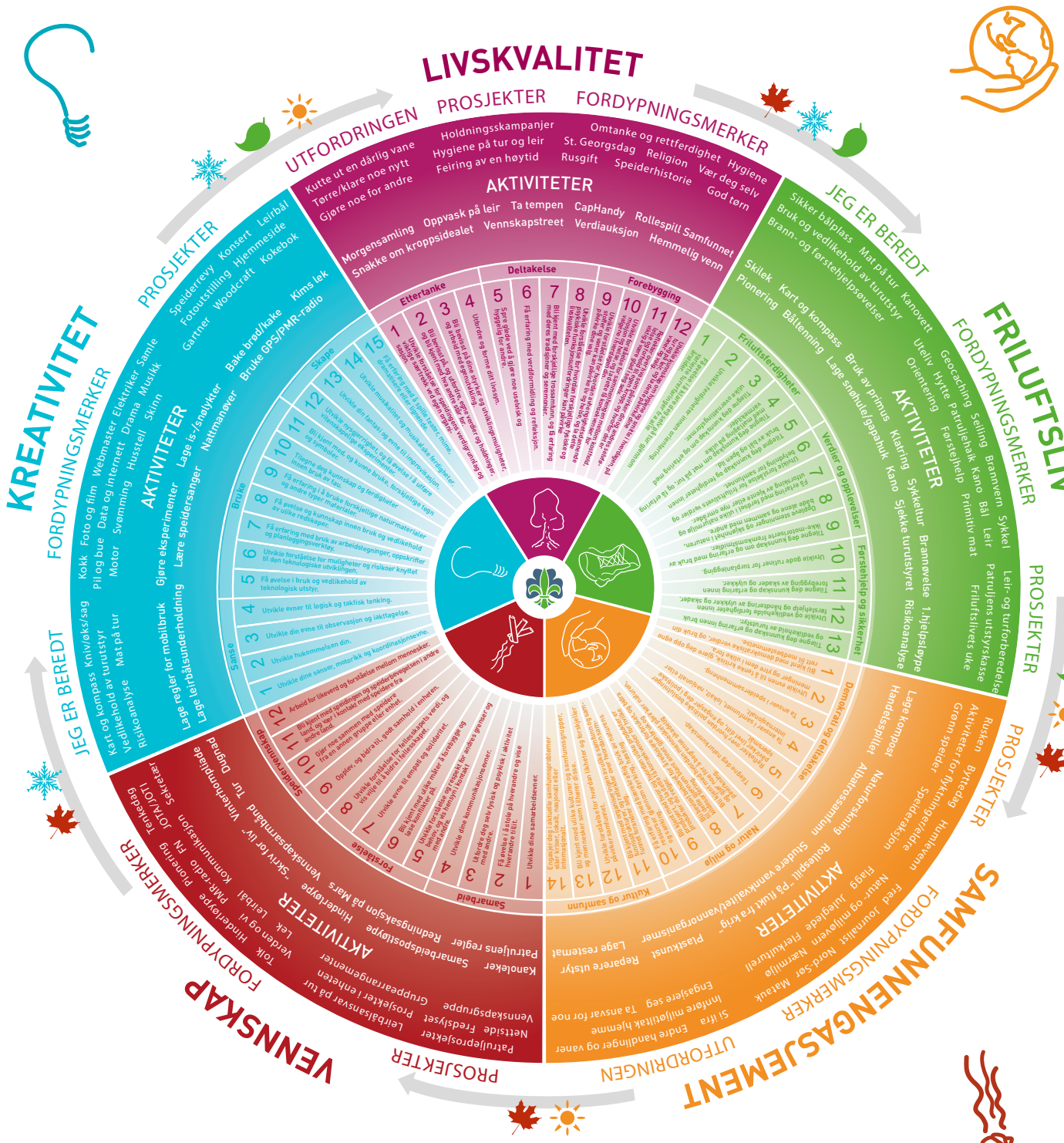
Finn konkrete aktiviteter, prosjekter og merker som hjelper dere å nå målene.
Bruk forslagene fra programhjulet (mange av dem er hentet fra Speiderbasen), eller finn på noe selv. La speiderne komme med forslag og være med og bestemme!

TIPS: Dere finner enkelt inspirasjon til flere aktiviteter ved å søke på programmålene i Speiderbasen.

TIPS: Mange av sakene i SPEIDEREN har en målsirkel som viser hvilke programmål i programmerkene saken passer til.

4. HVA HAR VI GJORT?

Hold oversikt over på hva dere er ferdige med ved å skravere eller å krysse ut rett på programhjulet alle programmålene, prosjektene og merkene dere har fullført. Skriv gjerne ned hvilke andre aktiviteter dere har hatt i løpet av året.
Fortsett å bruke det samme hjulet også neste år, slik at dere bygger videre på det dere har gjort og velger nye mål, merker og aktiviteter. Når det meste av hjulet er fylt ut, kan dere begynne på nytt. ❖



GRUPPEOPPDRAG LANGTIDSPLANLEGGING OG ARBEIDSPLAN

På **speiding.no** finner du flere gruppeoppdrag. Disse gir gruppa inspirasjon og en rekke nyttige praktiske verktøy dere kan ta i bruk med det dere har av egne ressurser, og uten omfattende forarbeid.

Gruppeoppdraget Langtidsplanlegging og arbeidsplan hjelper dere blant annet til å oppnå bedre samarbeid og nytenking gjennom felles utarbeidelse av en arbeidsplan for gruppa. Det gir dere konkret støtte i arbeidet med å involvere flere i planleggingsarbeidet. Verktøyene passer for ledere, rovere og førerpatruljen. Se Verktøykassa på **speiding.no.**

TEKST: INGER SJØNNESEN I **FOTO:** NORSK SPEIDERMUSEUM



Disse jentene henter mat til troppen på NSPF-landsleiren på Bømoen ved Voss i 1957. 3 000 jentespeidere deltok.

100 år med speiding for jentene!

I år er det 100 år siden Norsk Speiderpikeforbund (NSPF) ble stiftet.

KFUK-speiderne hadde blitt stiftet året før og inviterte alle speiderjenter i Norge til leir sommeren 1921. Noen av dem som var der fant ut at de ville være speidere uten å høre til i KFUK. Så 1. juli, midt under den leiren, regner vi som stiftelsesdatoen til NSPF.

JENTENE GA SEG IKKE

Det var utenkelig at gutter og jenter kunne være i samme forbund. Noen mente at speiding ikke passet for jenter, men jentene ville være med, de ga seg ikke. Flere steder startet jenter små patruljer. Noen jentepatruljer fikk være med i en guttetropp.

Jentetroppen Trondheim 1 ble stiftet allerede i 1915. Troppsleder Else Christie Kielland var 12 år! Hun hadde fått god hjelp av guttenes troppsleder, Jørgen Vogt, han var 15!

MED TROMMER PÅ TUR

I guttetroppen kunne ikke jentene bli ordentlige medlemmer eller bli tatt opp. Da de ble egen tropp, lagde de egne regler og dyktighetsmerker. Og da jentene endelig kunne ha opptakelse, i hagen på Berg prestegård, var det «en høytidsstund for alle som var til stede», skriver Else i et brev noen år seinere.

Hva slags merker lagde trondheimsjentene? Og hva gjorde de på tur? De øvde til blant annet ambulansemerket, kokk, stryke- og vaskemerket, signalør- og stjernetydermerket. Merkene måtte de brodere selv, før de kunne feste dem på skjorteermet.
Turene deres startet tidlig søndag morgen. De marsjerte av gårde med troppsflagget, trommeslagere og noen på sykkel foran. Så satte de opp telt, hadde stafetter og orienteringsløp. De fikk ikke lov å overnatte, siden de ikke hadde noen voksen leder. ❖



LES MER!
I 1978 slo jente- og gutteforbundet seg sammen til Norges speiderforbund. Har du lyst til å lese mer om da jentene hadde eget forbund? Heftet du ser bilde av kan bestilles for 50 kr + porto på post@speidermuseet.no.

TEKST: KIRVIL KAASA

Aktivitetsforslagene passer for speidere i ulik alder – de kan gjøres lettere eller mer krevende, alt etter hvem som skal gjennomføre dem.

Hva skal vi finne på?

Begynner speidere og ledere å slippe opp for ideer til ting å gjøre når smittevernet begrenser speideraktiviteten? **Her er noen tips.**

HJEMSTEDSBINGO (Gjemmestedsbingo)

En morsom aktivitet som også kan legges opp som et slags rebusløp eller en skattejakt.

Slik gjør dere:

1. En leder (eller flere ledere) tar bilder av seg selv på forskjellige «gjemmesteder» på hjemstedet. Det kan være steder som ut fra detaljene på bildet er lett å kjenne igjen, eller vanskeligere – det avgjør dere ut fra speidernes alder.
2. Del eller send bildene til speiderne.
3. Nå er det speidernes tur: De skal f.eks. patruljevis eller to og to ut og finne stedene, ta tilsvarende bilder av seg selv på dem og sende til speiderlederen.

TO SANNHETER OG ÉN LØGN

Dette er en fin kommunikasjonslek til skjermbruk som kan gjøre at dere blir bedre kjent med hverandre.

Slik gjør dere:

Hver speider skal skrive ned (eller tegne for de yngste) to sannheter og én løgn om seg selv. Det kan være ting som man tror de andre ikke vet om, men en skal ikke dele noe en helst vil holde for seg selv.

ALENE I VILLMARKA

Dette er en oppgave som passer å gjøre etter at alle har fått trent litt sammen på å tenne bål under ulike værforhold og eventuelt med tennstål.

Slik gjør dere:

Hver speider skal holde på for seg selv, litt unna hverandre, men såpass nært at lederen har oversikt over alle. Del ut en fyrstikkeske med én fyrstikk, eller eventuelt 2-3, til hver. Oppgaven er nå at de skal forestille seg at de er alene ute i villmarka og skal tenne bål. De har bare én fyrstikk hver (eller et par) og skal ikke samarbeide. Nå er det om å gjøre å samle det de trenger for å få fyr og lage et lite bål. Dere kan godt avgrense tiden de kan bruke, men det er ikke om å gjøre å være raskest, men å bruke det de har lært til å løse oppgaven.

Husk å slokke alle bålene godt og rydde etter dere. Vær oppmerksom på eventuell skogbrannfare/bålforbud!

LAG ET HØRESPILL

Hørespill er spennende! Det er teater rett i øret – bildene blir til inni hodet til den som lytter, takket være historien, skuespillernes stemmer og pust og, ikke minst, lydeffektene som dere legger til.

Slik gjør dere:

Start gjerne med en kort og spennende historie – en spøkelseshistorie er perfekt, her kan dere legge på mystiske og skumle lyder, gjøre stemmene uhyggelige …

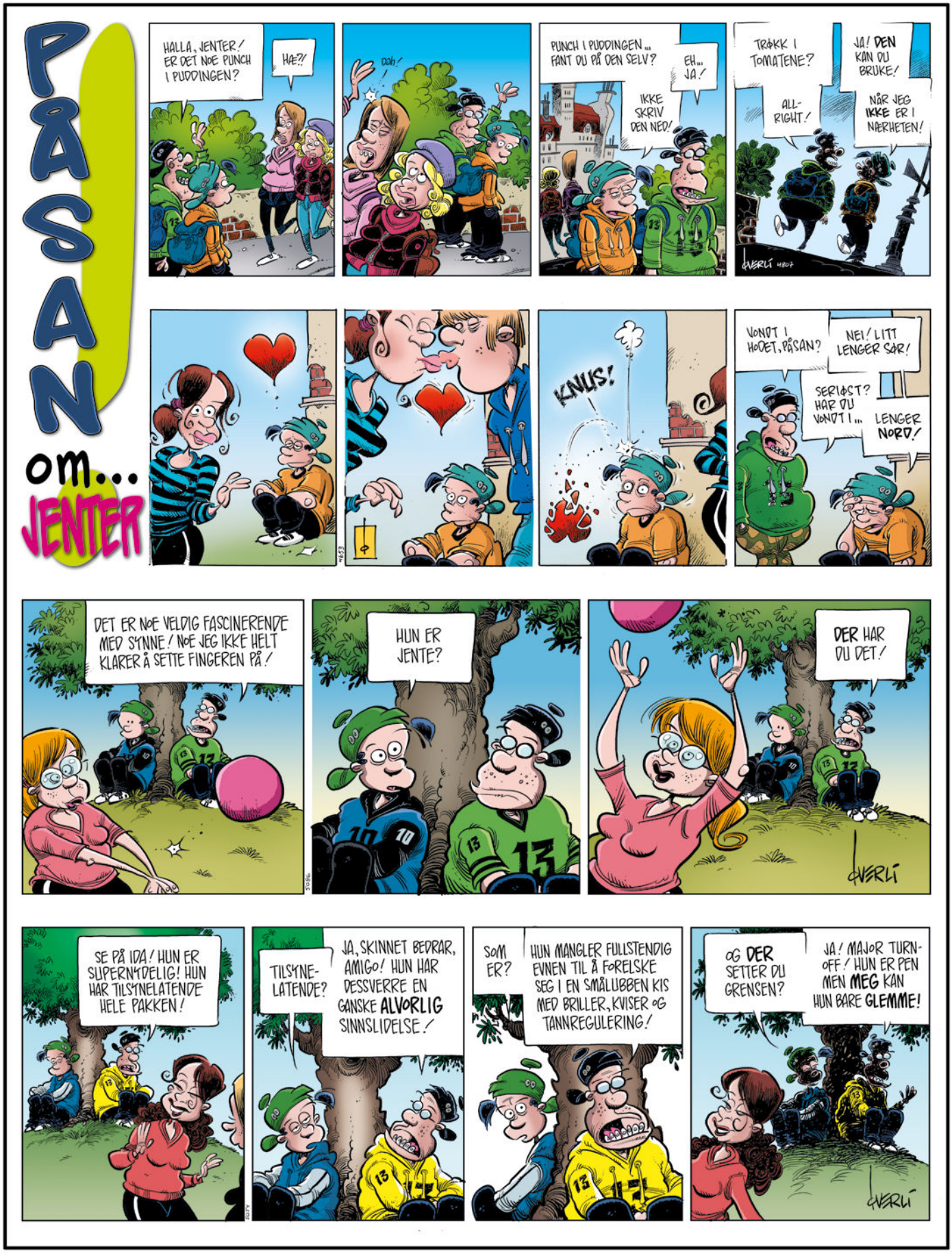
Et tankekart kan være smart å bruke i planleggingen av et hørespill. Fordel roller og planlegg opptakene.

Eksperimenter med å lage forskjellige lydeffekter: Ukokt ris mot en plate kan høres ut som styrtregn, og kanskje vil dere også ha med lyden av skritt i snø, et tordenvær, vind, et knitrende bål, en ulende ulv eller raslende løv?

Lydopptakene kan dere redigere i et gratis lydredigeringsprogram, for eksempel Audacity

TEGNESERIE

AV: FRODE ØVERLIE



HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speidere, speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på for speiderinnsatsen sin.

SØLVULVEN

› Carl Magne Isaksen, Grenland krets tildelt av Norges speiderforbund



ÆRESKNIV

› Eirik Jåstad, tildelt av Myrvoll speidergruppe

› Paul Henrik Wanderås, tildelt av Myrvoll speidergruppe

› SPEIDERSJEFENS TOPPUTMERKELSE



Dette er den høyeste utmerkelsen du kan oppnå som stifinner, vandrer eller rover. Hensikten med merket er at det skal være noe å strekke seg etter. Det er egne krav til topputmerkelsen for hver aldersgruppe.

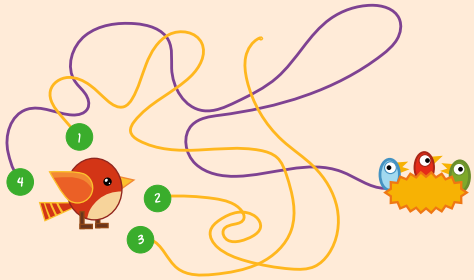
Rovere

› Ane Katrine Asphjell, Rognan FSK speidergruppe

Gratulerer!

FASIT HODEBRY

H	G	O	M	P	R	D	U	M	L	E	I	B
Y	C	H	U	P	A	C	H	U	P	S	T	A
H	O	B	T	V	S	Æ	O	D	F	S	V	M
V	L	A	I	S	M	A	S	H	O	K	E	S
I	A	S	U	M	I	V	D	J	X	N	P	E
T	F	I	R	K	L	Ø	V	E	R	O	S	M
L	L	I	K	Y	R	L	T	K	R	T	E	U
Ø	A	S	E	I	G	M	E	N	N	T	B	M
K	S	N	I	C	K	E	R	S	E	D	O	S
Å	K	U	C	E	B	U	K	I	Q	A	L	S
M	E	L	K	E	B	A	R	T	K	I	X	R
E	R	S	M	Ø	R	B	U	K	K	M	O	K



MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

SOM MEDLEM FÅR DU

› Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer
› Unik praktisk kunnskap
› Mange nye venner
› Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
› Medlemsbladet SPEIDEREN tre-fire ganger i året
› Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt
› Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengige av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange betalende medlemmer Norges speiderforbund har. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Oppgi nummeret ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren, si fra til din lokale leder og/eller send en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

FOR MANGE BLADER I POSTEN?

Er dere flere speidere i familien, kan det være nok å motta ett eksemplar av SPEIDEREN. Dere kan ordne dette i medlemssystemet Min speiding, eller gi beskjed til forbundskontoret.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk.
Se **speidersport.no**. Her finner du alt av speiderklær og utstyr.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no.
På siden blispeider.no finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg. Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding). Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/-gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

NORGES SPEIDERFORBUND

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no


speider-
sport
Speidersport.no/agenda
Agendajakke er en superdigg hettejakke fra Tufte, med god passform og flotte detaljer.
BARN 399,–
VOKSEN 524,–
Agendaskjorte er en helt nedbrytbar t-skjorte fra Tufte. Deilig å ha på og bra for miljøet.
BARN 199,–
VOKSEN 299,–
Speider: Ingunn Voll / Rælingen speidergruppe • Foto: Iver Gjendem / Speider-sport
Tufte kler landsleiren
Tufte og Norges speiderforbund samarbeider om klærne til speiderne.
Kolleksjonen er satt sammen av skikkelige klær som tåler utelek og en aktiv hverdag.
Klærne er laget av miljøvennlige råmaterialer som ull, bambus og økologisk bomull.
TUFTE